

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ-TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Vztah vinařství a cestovního ruchu ve Velkých Bílovicích
Relation of Wineries and Tourism in Velké Bílovice

Student: Lucie Záblacká
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jarmil Adamec, Ph.D.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra managementu

Zadání bakalářské práce

Student: **Lucie Záblacká**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6501R006 Ekonomika cestovního ruchu
Specializace: 02 Ekonomika cestovního ruchu
Téma: **Vztah vinařství a cestovního ruchu ve Velkých Bílovicích**
Relation of Wineries and Tourism in Velké Bílovice

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Metodika zpracování a cíle práce
  3. Vymezení základních pojmů cestovního ruchu
  4. Charakteristika vinařského cestovního ruchu
  5. Význam vinařství pro cestovní ruch města Velké Bílovice
  6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

INDROVÁ, Jarmila et al. *Cestovní ruch (základy)*. 2. přeprac. vyd. Praha: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1569-4.
KRAUS, Vilém. *Vinitorium historicum*. Praha: Radix, 2009. ISBN 978-80-86031-87-3.
ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-880-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

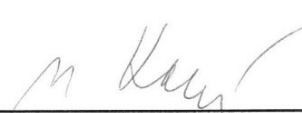
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jarmil Adamec**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

Ing. Petra Horváthová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

PROHLÁŠENÍ

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně všech příloh, vypracovala sama.

V Uherském Hradišti dne.....

Lucie Záblická
.....

Lucie Záblická

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce, panu Ing. Jarmilu Adamcovi, Ph.D. za cenné rady, čas a ochotu při zpravování informací pro bakalářskou práci. Dále chci poděkovat mé rodině, která mi byla oporou po celou dobu psaní bakalářské práce a poskytovala mi cenné rady.

OBSAH

1. Úvod	5
2. Metodika zpracování a cíl práce.....	6
2.1 Metodika zpracování	6
2.2 Cíl práce.....	6
3. Vymezení základních pojmů cestovního ruchu.....	7
3.1 Cestovní ruch.....	7
3.2 Význam a působení cestovního ruchu	8
3.3 Rizika CR	9
3.4 Typologie cestovního ruchu	9
3.5 Vymezení účastníků CR	13
3.6 Destinace cestovního ruchu	14
4. Charakteristika vinařského cestovního ruchu	16
4.1 Venkovský cestovní ruch.....	16
4.2 Orgány a organizace v oblasti venkovského cestovního ruchu	17
4.3 Vinařský cestovní ruch	18
4.4 Historie vinařství	19
4.5 Vinařství dnes	23
4.6 Faktory ovlivňující chuť a kvalitu vína	24
4.7 Vinařské oblasti	24
4.8 Vinařské stezky.....	28
5. Význam vinařství pro cestovní ruch města Velké Bílovice	30
5.1 Velké Bílovice	30
5.2 Atraktivita města Velké Bílovice	32
5.3 Historie vinařství	34
5.4 Současné vinařství	35
5.5 Akce spojené s vínem	36
5.6 Analýza akce Putování za vínem – Ze sklepa do sklepa	39
5.7 Návrhy a opatření	47
6. Závěr	49
Seznam použité literatury.....	51
Seznam zkratk	55
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	

Seznam obrázků

Seznam grafů

Seznam tabulek

Seznam příloh

1. Úvod

Cestovní ruch souvisí s cestováním a existuje již od nepaměti. Lidé cestovali z důvodů obchodních cest, objevování a kolonizování, cestovali také z důvodu náboženských zájmů, do lázní za léčebnými procedurami, až postupně dospěli k cestování za relaxací a odpočinkem. Cestovní ruch se neustále vyvíjí a v současné době má velký význam, jak pro Českou republiku, tak pro celý svět. Existuje mnoho druhů a odvětví cestovního ruchu – rekreační, lázeňský, dobrodružný, městský, venkovský, turistický apod. V poslední době vstupuje do povědomí zejména vinařský cestovní ruch, který se převážně na Jižní Moravě v posledních letech rozvíjí.

Vinařství je odvětví, které se zabývá pěstováním révy vinné, které neodmyslitelně patří k Jižní Moravě. V současnosti se víno stává přirozenou součástí života. Vinohradnictví a vinařství se na Moravě posouvá kupředu, aby dokázalo konkurovat vyspělému evropskému vinařství.

Tato bakalářská práce pojednává o „Vztahu vinařství a cestovního ruchu Velkých Bílovic“. Cílem práce je zhodnotit, jaké místo zaujímá vinařství jako celek v obci a jak přispívá k rozvoji cestovního ruchu ve Velkých Bílovicích a naopak, jak město vychází vstříc vinařskému cestovnímu ruchu, podporou ubytovacích kapacit nebo poskytováním veřejných prostranství pro různé akce s vinařstvím a vínem spojené.

Práce je rozdělena do tří částí. V první kapitole jsou vymezeny základní pojmy týkající se cestovního ruchu. Druhá kapitola zachycuje charakteristiku vinařského cestovního ruchu, historii vývoje vinařství a také faktory, které pěstování révy ovlivňují. Jsou zde zachyceny a popsány jednotlivé vinařské oblasti. Poslední kapitola pojednává o tom, jaký význam má vinařství pro cestovní ruch, zejména ve Velkých Bílovicích, největší vinařské obci v České republice. Tato kapitola popisuje významné vinařské akce v této obci a vinařské turistiky a cykloturistiky.

2. Metodika zpracování a cíl práce

2.1 Metodika zpracování

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí, z teoretické a praktické, která je zaměřena na analýzu rozvoje cestovního ruchu ve městě Velké Bílovice. Ke zpracování byla použita dostupná literatura jak z oboru cestovního ruchu, tak z oboru vinařství a vinohradnictví. Ke zpracování bakalářské práce dopomohly i úryvky z Vinařského zákona. Informace byly čerpány také z dostupných aktualizovaných internetových stránek a z městského úřadu ve Velkých Bílovicích.

Teoretická část se zabývá problematikou cestovního ruchu, jeho vymezením a významem. Jsou zde uvedena i možná rizika cestovního ruchu. Nechybí ani typologie cestovního ruchu, vymezení jeho účastníků a destinace. Pojednává se zde zejména o vinařství, jeho vymezení, historii a současnosti. Také jsou zde uvedeny a rozděleny vinařské oblasti a vinařské stezky.

Praktická část zahrnuje informace o městě Velké Bílovice, jeho historii a atraktivitách. Je zde obsažena i historie a vývoj vinařství až do současnosti. V kapitole je popsána analýza rozvoje vinařského cestovního ruchu tohoto města. Rozbor byl proveden pomocí dotazníkového šetření, které bylo předkládáno účastníkům vinařské akce „Ze sklepa do sklepa“. Na základě tohoto průzkumu lze zjistit, jaká je současná situace cestovního ruchu města a zda má vinařství skutečně vliv na jeho rozvoj.

2.2 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zjištění významu vinařství pro rozvoj cestovního ruchu města. Díky výsledkům z dotazníkového šetření se cíl bakalářské práce splnil. Vinařství má značný vliv na rozvoj cestovního ruchu ve Velkých Bílovicích, který i nadále narůstá. V podkapitole 5.7 jsou navrženy i jistá opatření, která by svým zavedením mohla přispívat k úspěšnějšímu rozvoji.

3. Vymezení základních pojmů cestovního ruchu

Tato část bakalářské práce se bude převážně zabývat odbornou terminologií, týkající se cestovního ruchu, jeho významu, forem, druhů, účastníků, destinací, ale i rizik. Krátce se zde také zmíním o vinařství a vinařských oblastech.

3.1 Cestovní ruch

Odvětví cestovního ruchu se stává nedílnou součástí našeho života. Můžeme jej řadit do odvětví hospodářství. Cestovní ruch je uspokojování potřeb člověka v oblasti turistiky a rekreace. Rozumí se jím také činnost osoby, která cestuje ve volném čase do míst mimo své trvalé bydliště, za účelem odpočinku, a to na dobu kratší než je stanovena.

V současné době se cestovní ruch stává významným společenským, ekonomickým a kulturním fenoménem. Lidé stále více touží po cestování a poznávání jiných krajů, kultur, historie a nových lidí. K tomu přispívají změny v životním stylu, v rozvoji dopravy, v rozvoji komunikačních spojení a samozřejmě i změny v politickém a ekonomickém uspořádání světa.

Ministerstvo pro místní rozvoj (www.mmr.cz) uvádí, že cestovní ruch tvoří široký komplex činností a podílí se na něm celá řada subjektů. Cílem cestovního ruchu je lidem umožnit, zorganizovat a zpříjemnit cestování. Hlavním subjektem v cestovním ruchu je cestující občan. K uspokojení jeho přání a potřeb se postupem času vytvořila celá řada nových profesí a profesionálních podnikatelských subjektů.

Tím, že cestovní ruch působí v mnoha oblastech, je velice obtížné jej přesně definovat. Existuje mnoho definic a některé si zde uvedeme.

Podle Páskové a Zelenky (2011, str. 83) je cestovní ruch chápán jako „souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu, souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně – správních aktivit (politika CR, propagace CR, regulace CR, mezinárodní spolupráce apod.) a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity.“

Světová organizace cestovního ruchu (WTO) považuje cestovní ruch za činnost osoby, která ve volném čase cestuje na přechodnou dobu do místa, jež není jejích trvalým bydlištěm, za účelem jiným než je výdělečná činnost.

3.2 Význam a působení cestovního ruchu

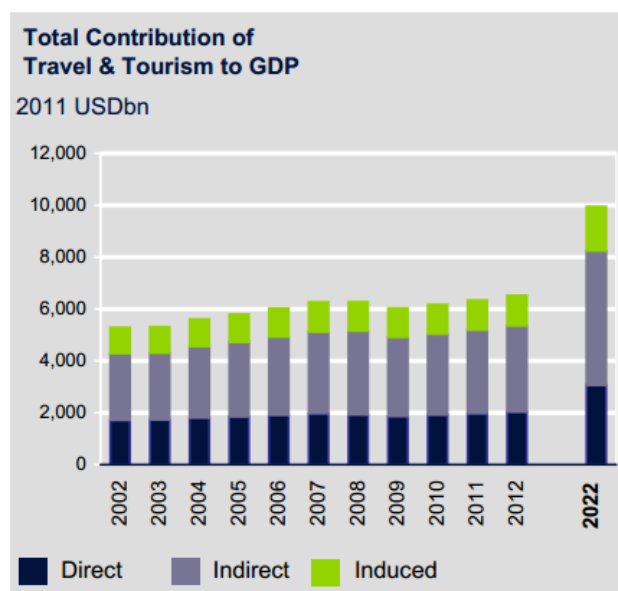
Význam cestovního ruchu neustále roste. Hraje důležitou roli v rozvoji všech území či regionů. Tvoří také významnou složku světové ekonomiky a hospodářství. Nejčastějšími funkcemi cestovního ruchu jsou ty, které se podílí na všestranném rozvoji osobnosti, slouží k účelnému využití volného času, pomáhají vytvářet nový životní styl, přispívají k vzájemnému poznání a porozumění mezi lidmi, motivují k získávání jazykových znalostí, vytváří řadu pracovních příležitostí a spoustu dalších.

Význam cestovního ruchu se však objevuje i v těchto sférách:

- osobní sféra,
- společensko-politická a mezinárodní sféra,
- ekonomická sféra.

Ve sféře osobní se jedná zejména o nové poznatky a nezbytný odpočinek. Sféra společensko-politická a mezinárodní se podílí na zlepšování mezinárodních vztahů a poznávání cizích kultur. Czech Tourism uvádí, že nejvýznamnější sférou je však sféra ekonomická, která má velký vliv na hrubý domácí produkt (viz. Obr. 3.1), na platební bilanci, na zaměstnanost a na životní úroveň obyvatelstva.

Na obrázku 3.1 můžeme sledovat vývoj celosvětového hrubého domácího produktu z cestovního ruchu v amerických dolarech. Je zde také promítnuto, že odvětví, která s cestovním ruchem souvisí nepřímo, produkují zhruba dvě třetiny souhrnného HDP. Odhady WTTC pro rok 2022 se zdají být optimistické a přisuzují vývoji HDP z cestovního ruchu opět růstovou tendenci.

Obr. 3.1 Hrubý domácí produkt odvětví cestovního ruchu v mld. dolarů (www.wttc.org)

3.3 Rizika CR

Tak jako každý druh podnikání, i cestovní ruch může mít vedle příležitostí určitá rizika a negativní jevy. Mezi nejdůležitější a nejčastější rizika patří:

- škoda na životním prostředí, zejména při překročení únosné míry návštěvnosti (škody prostřednictvím činností a chování návštěvníků – znečišťování ovzduší, vody, půdy, lesní požáry, hluk, devastace fauny a flóry, problémy spojené s likvidací odpadu, poškozování památek),
- socio-kulturní změny lokality (změna systému hodnot, změny životního stylu místních obyvatel, střet kultur – ohrožení jejich původního způsobu života, sociální stres). (www.czechtourism.cz)

3.4 Typologie cestovního ruchu

Typologie cestovního ruchu se snaží podle podobných znaků setřídít určité jevy. Cestovní ruch se dělí na druhy a formy, které se neustále vyvíjejí a obohacují na poptávce účastníků cestovního ruchu a možnostech nabídky.

Ve výkladovém slovníku cestovního ruchu definují M. Pásková a J. Zelenka (2011) formu cestovního ruchu jako typ cestovního ruchu, pro jehož vymezení je klíčovým kritériem motivace návštěvníka. Základní motivací pro cestovní ruch jsou kontakty s lidmi, odpočinek a poznávání prostředí. Odtud jsou vyvozeny základní formy cestovního ruchu: rekreační

(pobytový, lázeňský, sportovně orientovaný, lovecký), poznávací (kulturně-poznávací, historicko-poznávací, přírodně-poznávací), socio-profesní (profesně orientovaný: např. obchodní, kongresový, incentivní) a společenský (např. etnický, krajaňský cestovní ruch).

Druh cestovního ruchu je takový typ cestovního ruchu, jehož klíčovým kritériem je jevový průběh cestovního ruchu a způsob, jakým je realizován. To závisí na ekonomických, geografických, společenských a jiných podmínkách (Malá, 1999). Toto kritérium Pásková a Zelenka (2011) dále dělí podle subjektivních faktorů (prostorové, časové, sociální a demografické, vlivů cestovního ruchu).

Formy cestovního ruchu

Forma cestovního ruchu jako taková zkoumá motivy účasti lidí na cestovním ruchu. Klíčovým kritériem pro určení formy cestovního ruchu je motivace účastníka. Podle M. Čertíka a V. Fišerové (2009) motivace znamená soubor činitelů, které představují hnací síly jeho činnosti a tím umožňují lidem jednat a prožívat. Motivace je nejdůležitějším prvkem zvýšení zájmu o danou činnost – z hlediska vnitřního stavu jedince je zdrojem motivu nějaká potřeba, z hlediska vnějšího prostředí je zdrojem motivu pobídka. Uspokojování potřeb výrazně motivuje lidské aktivity. Pro každého člověka je hierarchie potřeb individuální, mění se v průběhu života a souvisí s životním stylem. Motivaci v cestovním ruchu tvoří kombinace vnitřních i vnějších podnětů vedoucích k realizaci cestování u každého účastníka cestovního ruchu. (Pásková, Zelenka, 2011)

Formy cestovního ruchu se dělí na základní a specifické. Podle M. Heskové (2006) souvisejí základní formy cestovního ruchu s primárními potřebami, které jsou cílem účasti na cestovním ruchu. Specifické formy uspokojují potřeby nejrozličnějších spotřebitelských segmentů. S rozvojem společnosti jsou rozmanitější a jejich nabídka se rozšiřuje s novými trendy v cestovním ruchu.

Neexistuje však jednotný názor v rozlišování základních a specifických forem cestovního ruchu. Například Ryglová (2009) považuje za specifické formy CR i venkovský, městský, kongresový, incentivní, lovecký cestovní ruch apod. Formy a druhy cestovního ruchu existuje celá řada a není možné je od sebe jednoznačně oddělit, proto se v některých případech formy a druhy prolínají a překrývají.

Janotová a kol. (2011) ve své literatuře rozděluje formy na tradiční a nově se rozvíjející.

Tradiční formy cestovního ruchu	
Rekreační forma cestovního ruchu	Venkovská turistika, agroturistika, ekoturistika a přírodní turistika
Kulturně-poznávací forma cestovního ruchu	Náboženská forma cestovního ruchu
Lázeňsko-léčebná forma cestovního ruchu	Lovecká forma cestovního ruchu
Sportovně-rekreační forma cestovního ruchu	Dobrodružná forma cestovního ruchu
Formy cestovního ruchu spojené s profesními motivy	Nákupní forma cestovního ruchu
Seniorská forma cestovního ruchu	Vzdělávací forma cestovního ruchu
Mládežnická forma cestovního ruchu	Vojensko-historická forma cestovního ruchu
Cestovní ruchu mimo veřejné formy	

Tab. 3.1 Tradiční formy cestovního ruchu (Janotová a kol., 2011)

Nově se rozvíjející specifické formy cestovního ruchu

- Zdravotní turistika – Česko je vyhledávanou destinací pro zdravotní zákroky. V současné době se zdravotní turistika stává novým fenoménem. Tisíce cizinců ročně přijíždí do České republiky, především za plastikou nebo léčbou neplodnosti. Zájem je také o stomatologické a ortopedické zákroky.
- Kulinařská turistika – snaha obnovit českou gastronomii, účastníci jsou motivováni požitkem z konzumace, kultury stolování, ochutnávání a seznamování se s vybranými pokrmy a nápoji (např. návštěvy zvláštních restaurací, pivní slavnosti, rybářské lodní výlety, exkurze do výroben potravin).

- Dark tourism, neboli temná turistika, představuje cestování na místa spojená s tragédií, neštěstím a historickými událostmi (Terezín, bojiště bitvy u Slavkova). Je to produkt postmoderní doby, kdy společnost dává přednost spíše novým destinacím a autentickým zážitkům než aby využívala masového turismu. Během dark tourismu je kladen důraz i na poznávání a vzdělávání se.
- Filmový cestovní ruch – cestování na místa, kde se odehrály americké velkofilmové nebo české pohádky. Významné jsou také filmové festivaly, které lákají tisíce návštěvníků. Nejznámější je filmový festival v Cannes, v České republice pak festival v Karlových Varech.
- Gay and lesbian tourism – Praha a Česko patří mezi nejtolerantnější země Evropy. V hlavním městě Praze se koná festival sexuálních menšin Prague Pride. Gayové a lesbičky se řadí mezi movitou klientelu, protože dokážou utrácet mnohem více peněz nejen za cestování, ale i zážitky a kulturu.
- Voluntary tourism – cestování dobrovolníků, kombinuje poznání a dobrovolnickou práci, přitahuje především mladé lidi, kteří chtějí prostřednictvím dobrovolnického cestovního ruchu poznat určitou zemi, destinaci. V České republice je nejrozšířenější výpomoc v zemědělských usedlostech.

Druhy cestovního ruchu

Za druh cestovního ruchu je považován takový cestovní ruch, pro jehož určení je klíčovým kritériem jevový proces cestovního ruchu a způsob, jakým je realizován v závislosti na společenských, ekonomických, geografických a dalších podmínkách, stejně tak, jako jeho účinky. Toto obecné kritérium se dále dělí podle objektivních faktorů (prostorové, časové, sociální a demografické, vlivů cestovního ruchu). Druhy cestovního ruchu berou v úvahu způsob realizace CR.

J. Vystoupil a kol. (2006) člení druhy cestovního ruchu dle místa realizace, kam se řadí domácí a zahraniční cestovní ruch. Zahraniční CR se dále dělí na výjezdový, příjezdový a tranzitní cestovní ruch. S místem realizace je spjata délka pobytu. Rozděluje se na krátkodobý CR, který zahrnuje nejvýše tři přenocování mimo trvalé bydliště, a dlouhodobý CR, kde je možné přenocovat tři a více nocí mimo trvalé bydliště. Také věk účastníků je významným druhem cestovního ruchu. Může být mládežnický, kdy se věková hranice pohybuje od 18 do 24 let, dospělý a seniorský. Rozdělení během roku je sezonní, čili letní a zimní sezona, a celoroční. Do druhů cestovního ruchu je začleněn i způsob a organizace zabezpečení služeb,

tedy organizovaný nebo neorganizovaný cestovní ruch. Autor člení druhy cestovního ruchu i podle počtu účastníků. Pokud člověk cestuje sám, jedná se o individuální cestovní ruch. Jestliže však cestuje skupina lidí, nazývá se tento druh hromadným cestovním ruchem. Členění podle vlivu na platební bilanci státu také neodmyslitelně patří do druhů cestovního ruchu. Zahrnuje aktivní cestovní ruch a pasivní cestovní ruch. Aktivní CR zajišťuje příliv deviz prostřednictvím spotřeby zahraničních návštěvníků, naopak pasivní CR znamená odliv deviz ze země díky výjezdům domácích obyvatel.

Další členění druhů cestovního ruchu J. Vystoupila a kol. (2006) podle:

- dopadu na životní prostředí
  - měkký cestovní ruch – využívá místních zdrojů a nenarušuje životní prostředí, patří sem agroturismus a ekoturismus,
  - tvrdý cestovní ruch – maximálním způsobem využívá zdroje daného místa, nebere ohled na životní prostředí a místní tradice,
- způsobu účasti a formy úhrady nákladů
  - volný (komerční) cestovní ruch – všechny náklady si účastník hradí sám a svobodně se rozhoduje o místě, termínu apod.
  - vázaný (sociální) cestovní ruch – všechny náklady nebo jejich část jsou hrazeny ze společenských fondů (např. některé lázeňské pobyty, podniková rekreace)

3.5 Vymezení účastníků CR

Nepostradatelnou součástí cestovního ruchu jsou jeho účastníci. Účastník reprezentuje subjekt cestovního ruchu. Je jím každý, kdo zpravidla ve volném čase pobývá mimo místo svého trvalého bydliště. Mezi účastníky cestovního ruchu řadíme turistu, návštěvníka a výletníka.

Turistou se myslí člověk cestující na určité místo, za účelem jiným než je výdělečná činnost, kde stráví alespoň 24 hodin, ale maximálně zde setrvá 1 rok. (Ryglová, 2009) Turista se dělí na turistu v mezinárodním CR a turistu v domácích CR. Turista v mezinárodním CR je osoba, která v jiné zemi nejméně jednou přenocuje, avšak nepobývá zde déle než jeden rok. „Turista v domácím CR je osoba, která v zemi svého trvalého bydliště cestuje do jiného místa, zde alespoň jednou přenocuje, ale nepobývá zde déle než šest měsíců.“ (Drobná, 2010, str. 12)

Osoba, která se v místě nebo zemi, které navštíví, pozdrží maximálně 24 hodin, aniž by zde přenocovala, se nazývá **výletník**. (Indrová, 2007) stejně tak jako turista, i výletník se dělí na výletníka v mezinárodním a domácím CR. „Výletník v mezinárodním CR je osoba, která cestuje do jiné země na dobu kratší než 24 hodin a nepřenocuje zde. Výletník v domácím CR je osoba, která v zemi svého trvalého bydliště cestuje do jiného místa na dobu kratší než 24 hodin a nepřenocuje zde.“ (Drobná, 2010, str. 12)

Dalším účastníkem cestovního ruchu je **návštěvník**. Je to osoba cestující do místa jiného, než je trvalé bydliště na dobu kratší 12 měsíců. Hesková (2006) uvádí, že účelem její cesty není výdělečná činnost. V domácím cestovním ruchu tato osoba cestuje v zemi svého trvalého bydliště na dobu kratší než 6 měsíců. V zahraničním cestovním ruchu cestuje do jiné země na dobu kratší jednoho roku za účelem jiným, než je výdělečná činnost.

3.6 Destinace cestovního ruchu

Každý světadíl, stát, region i kraj má svoji destinaci cestovního ruchu. Lze ji chápat jako cílové místo, které účastník cestovního ruchu navštíví. Je to místo, které se jistým způsobem odlišuje od jiných destinací, ať už atraktivitami, službami nebo infrastrukturou cestovního ruchu. Destinace podle WTO představuje „místo s atraktivitami a s nimi spojenými zařízeními a službami cestovního ruchu, které si účastník cestovního ruchu nebo skupina vybírá pro svou návštěvu a které poskytovatelé přinášejí na trh“. (www.world-tourism.org)

V užším slova smyslu je destinace cílová oblast v daném regionu, která se vyznačuje nabízenými atraktivitami a infrastrukturou cestovního ruchu. V širším slova smyslu je destinace chápána jako země, region nebo dokonce město s rozvinutými službami, danými atraktivitami a infrastrukturou cestovního ruchu, kde dochází k velké a dlouhodobé koncentraci návštěvníků. (Hesková, 2006) Mezi nejoblíbenější destinace turistů patří v létě zejména moře a v zimě hory. Lidé zajímající se o historii, budou vyhledávat destinace s historickou, uměleckou a kulturní tematikou. Naopak lidé milující festivaly, lidové folklór, výstavy a podobně, budou vyhledávat místa s bohatým kulturním životem.

Podle Ministerstva pro místní rozvoj je třeba chápat destinaci jako produkt, který musí být řízen. K tomu slouží management destinace. Management destinace řídí a organizuje cestovní ruch v dané lokalitě, která je založená na spolupráci. Jedná se o soubor nástrojů, opatření a technik využívaných při koordinovaném plánování, komunikaci, organizaci,

regulaci a rozhodovacím procesu cestovního ruchu v dané destinaci. Díky tomu vznikají udržitelné a konkurenceschopné produkty cestovního ruchu. Mezi nejdůležitější úkoly managementu destinace patří vytvoření partnerství veřejného a soukromého sektoru.

Propagační nástroje managementu destinace jsou tvořeny tvz. plánem „AMSTIK“, což zahrnuje analýzu situace, mety (cíle), strategii, taktiku, implementaci a kontrolu. Součástí tohoto plánu jsou i další propagační nástroje a aktivity, jako je reklama, podpora prodeje, osobní prodej, direkt marketing (cílená distribuce) a internet. (www.mmr.cz)

4. Charakteristika vinařského cestovního ruchu

V této kapitole se pojednává převážně o venkovském a vinařském cestovním ruchu, jejich rozbohem a terminologií. Je zde také zmíněna historie vinařství, jeho podoba a úroveň v dnešní době. Nejsou zde opomenuty ani vinařské oblasti a jejich stezky.

4.1 Venkovský cestovní ruch

V současné době se venkovský cestovní ruch dostává do popředí, co se týče oblíbenosti a rekreace. Lidé stále více vyhledávají dovolenou na venkově, v neporušené a harmonické krajině, hledají zde odpočinek a odpoutání se od hektického životního stylu, ale především zážitky spojené se zemědělstvím a životem na venkově.

Ve Výkladovém slovníku cestovního ruchu definují Pásková a Zelenka (2011, str. 601) venkovský cestovní ruch jako „souborné označení pro druh CR s vícedenním pobytem a rekreačními aktivitami na venkově (procházky a pěší turistika, pozorování a péče o domácí zvířata, projížďky na kole nebo na koni, konzumace podomácku vyrobených potravin atd.), s ubytováním v soukromí nebo v menších hromadných ubytovacích zařízeních.“ Mezi přednosti české krajiny patří přírodní i kulturně-historická rozmanitost jednotlivých regionů, zachovaný charakter venkovské vesnice a velký počet kulturních památek, které jsou přístupné. Z toho důvodu má Česká republika potenciál pro rozvoj agroturistiky. (www.utok.cz)

Venkovský cestovní ruch zahrnuje mnoho odvětví v prostředí venkova, související s činnostmi účastníka cestovního ruchu. Jedna z podob těchto odvětví se nazývá sub-produkt. Do této kategorie patří následující:

- **venkovská turistika** je forma venkovského cestovního ruchu spjatá s přírodou, venkovskou krajinou a vesnickým osídlením. Zvláštností je tzv. decentralizace ubytovacích zařízení, která neseskupuje turisty v hojném počtu a eliminuje tak negativní dopady.
- **agroturismus** (též agrární cestovní ruch) je zemědělský cestovní ruch neboli dovolená na statku. Lidé tráví svůj volný čas na soukromých farmách a zemědělských usedlostech, za účelem poznání venkova a blízkého kontaktu s přírodou a zvířaty, ale také z důvodu poznání života zemědělců, například účast na zemědělských činnostech, starání se o chov hospodářských zvířat, jízda na koni apod.

- **ekoagroturismus**, neboli turistika, která je provozována v souladu s ochranou přírody a životního prostředí. Původně byla chápána jako tzv. individuální turistika, jejímž cílem byla výroba biopotravin na ekologicky hospodařících farmách. Nyní je chápána jako forma venkovské turistiky, která přispívá k ochraně přírody, životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji venkova.
- **chataření a chalupaření** – je to rekreace vázaná na vlastní rekreační objekt; jedná se o chatové osady, které se nachází mimo vesnické osídlení nebo o kempy umístěné ve volné přírodě aj. (www.utok.cz) V průběhu 20. století se chataření a chalupaření v České republice stalo fenoménem. Mnoho českých obyvatel vlastní takováto zařízení, z toho důvodu je český národ nazýván národem chatařů a chalupářů.
- **vinařský CR**, neboli vinařská turistika představuje návštěvu vinařských oblastí, obdivování krás vinohradů, poznání způsobu pěstování révy. Vinařská turistika zahrnuje i návštěvu a prohlídku vinných sklepů, kde je možné ochutnat jednotlivé vzorky révy vinné.

4.2 Orgány a organizace v oblasti venkovského cestovního ruchu

Jednotlivé obory a odvětví zakládají centrální organizace, jejichž snahou je řídit a usměrňovat činnost svých členů. Svaz venkovské turistiky je dobrovolné, nepolitické profesní sdružení podnikatelů ve venkovském cestovním ruchu a dalších příznivců. Svaz byl založen v roce 1997 a je členem Hospodářské komory České republiky a mezinárodní organizace svazů venkovské turistiky Eurogites. Svou činností chce přispět ke kulturnímu, ekonomickému a společenskému oživení venkova, obnově jeho tradic, údržbě krajiny a ke stabilizaci jeho osídlení.

Cílem svazu je prosazovat a hájit zájmy svých členů, venkovských podnikatelů. Zajišťuje zavádění do praxe a kontroluje kvalitativní standardy ubytovacích kapacit na venkově. Dále svaz pomáhá při rozvoji odborných schopností poskytovatelů služeb ve venkovském cestovním ruchu. Ve spolupráci s partnery jako jsou krajské úřady, agentura CzechTourism a ECEAT CZ pomáhá při propagování ubytovacích zařízení svých členů. (www.svazvt.cz)

Evropské centrum pro eko-agro turistiku, neboli ECEAT, bylo založeno roku 1993. Jedná se o neziskovou organizaci, jejímž cílem je přispívat k rozvíjení venkova, zejména agroturistiky a ekoagroturistiky. Dále se ECEAT věnuje rozvoji udržitelného cestovního

ruchu a oborům jemu podobných. V současnosti se věnuje především rozvíjení systému ECEAT QUALITY LABEL a projektu Stezky dědictví. (www.eceat.cz)

CzechTourism je další organizací, která propaguje české turistické destinace jak na území České republiky, tak v zahraničí. Snahou je neustálé vytváření zájmu zahraničních turistů k navštívení České republiky. Cílem státní příspěvkové organizace je stále se zvyšující příjezd turistů a rozvoj venkovského cestovního ruchu. (www.czechtourism.cz) K rozvíjení ČR přispívá také Ministerstvo pro místní rozvoj. Díky využívání legislativních nástrojů vytváří podmínky pro rozvoj cestovního ruchu a dosahuje lepší ochrany spotřebitele. Úkolem ministerstva je stanovení pravidel pro provoz cestovních kanceláří a agentur.

Také Vinařský fond ČR patří do organizací v oblasti venkovského cestovního ruchu. Vznikl roku 2002. Před vstupem ČR do Evropské unie, měl fond za úkol pomocí prostředků získaných jako platba odvodů od pěstitelů vinic a dalších podobných prostředků podporovat výsadbu a obnovu vinic. Jeho cílem byla také podpora propagace prodeje vína. (www.vinarskyfond.cz) Od roku 2004 však došlo ke změnám. Fond nyní výhradně informuje veřejnost o vinohradnictví a vinařství, podporuje rozvoj vinařské turistiky a marketing vína.

Ostatní orgány a organizace:

- Asociace turistických informačních středisek ATIS
- PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců ČR
- LEA – Liga Ekologických Alternativ
- Ministerstvo zemědělství ČR
- Evropský orientační a záruční fond pro zemědělství (EAGGF) – podporování rozvoje venkova
- Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru

4.3 Vinařský cestovní ruch

Vinařský cestovní ruch se v poslední době stává významným doplňkem vinařského průmyslu, zejména na jižní Moravě. V důsledku nepřetržitého zdokonalování a rozšiřování technických vymožeností dochází k neustálému rozvoji technologií ve vinařském sektoru. Nejenom technické vynálezy, ale i dlouholeté tradice přispívají k neustálému růstu vinařského cestovního ruchu.

Lze jej považovat za jednu z forem venkovského CR. Na základě určitých charakteristik by bylo možné jej řadit i do agroturistiky, ale spíše se jedná o samostatnou formu venkovského ruchu. Vinařský cestovní ruch je chápán jako forma cestovního ruchu, kdy motivem účastníka je poznání způsobu pěstování vína ve vinařských oblastech, jeho ochutnávání a vychutnávání si atmosféry vinných sklepů, kinoték a vináren a také nákupem vína samotného. (Pásková, Zelenka, 2011)

Hall a Sharples (2003) považují vinařský cestovní ruch za navštěvování vinohradů a vinných sklepů. Kromě toho s vinařským cestovním ruchem spojují i návštěvu vinařských závodů, ochutnávání vín, festivalů a dalších neodlučitelných vlastností s vinařstvím spojené.

Vinařský cestovní ruch však nepředstavuje pouhé návštěvy vinných sklípků. S vinařským cestovním ruchem je svázáno mnoho dalších aktivit jako cykloturistiky, pěší turistika či poznávání kulturních a přírodních památek. Do popředí se dostává také hipoturistika, která je stále více populární. K vinařskému cestovnímu ruchu také neodmyslitelně patří vinařské festivaly a vinobraní a v neposlední řadě folklór. Nikdo z nás si jistě neumí představit folklórní akci bez vína.

4.4 Historie vinařství

Tato kapitola se věnuje historii vinařství. Ta je zde rozebrána od úplného začátku včetně toho, kdy a jak se vinařství dostalo na české území a zahrnuje i první nálezy s ním související, přes horenské právo a třicetiletou válku, až po vývoj vinařství po druhé světové válce.

Kolébka vinařství

Název „víno“ pochází pravděpodobně z latinského „vine“, což znamená vinout se. Réva vinná je příběhem tisíců let starých tradic a patří k nejstarším plodinám, které provázejí člověka při jeho zemědělské činnosti. Nálezy semen révy poukazují na existenci této rostliny před 70 miliony let. Za kolébku vinařství se považuje prostor Přední Asie, pravděpodobně v dnešních státech Irák a Írán, a taktéž prostor kavkazských pohoří, kde mnohé nálezy nádob na víno a jiných vinařských potřeb potvrdily pradávnou existenci vinařství. (Kraus, 1999)

Do Itálie se réva vinná dostala již v době předřímské. Tehdy však nedosahovala příliš vysoké kvality z důvodu nedostatku zkušeností s jejím pěstováním. Tamní vinařství zažívá rozkvět až po vítězství v druhé punské válce. Réva se zasazovala mezi jilmy nebo do záhonů a

uvazovala se k podpěrám. Vinař poté čekal, až hrozny dozrají, musel se však starat o řádné zavlažování révy. (antika.avonet.cz) Římané považovali hrozny révy vinné za symbol úrody a plodnosti.

Historie moravského vinařství

Málokterá plodina na sebe upoutala tolik pozornosti jako právě réva vinná. Existuje nesčetné množství pověstí o vinařství a vínu samotném. Například pověst o moravském knížeti Svatoplukovi. Ten zaslal sud moravského vína českému knížeti Bořivojovi, který právě oslavoval narození svého syna Svytihněva. Bořivojova žena Ludmila víno ochutnala a poté jej trochu obětovala bohyni Krosyně, u které prosila o vydatný déšť. Jelikož se prosba vyplnila, byla na Ludmilin příkaz vysázena réva z Moravy v okolí Mělníka.

Kořeny vinařství na našem území sahají až do třetího století našeho letopočtu, kdy došlo k velkému rozmachu pěstování révy. Za vlády císaře Proba (276 – 282) byly římské legie rozloženy na jižním Slovensku a na jižní Moravě. (vinar.unas.cz) Při vykopávkách zděných budov stanice desáté legie u někdejšího Mušova byl v roce 1926 nalezen vinařský nůž. (Kraus a kol., 1999)

Vinařství začalo více rozkvétat až v období Velkomoravské říše. Od této doby zažívá réva, její zpracování a pěstování bouřlivý vývoj. Největšího rozkvětu dosáhlo české a moravské vinařství v 15. a 16. století. Vývoj révy se však neobešel ani bez úpadků, jako byly války a rozsáhlé napadení vinic révokazem. Vinařství se ale ze všech pohrom vždy vzpamatovalo a dospělo až do dnešní podoby.

V 11. a 12. století vinařství nebylo příliš rozšířené. První doložený důkaz o moravském vinařství z roku 1078 se nachází v zakládací listině kláštera Hradišťanského, poblíž Olomouce. Zpráva o vinicích v Drnovicích, Čučicích a Vomicích se dochovala z roku 1109 ze zakládací listiny kláštera třebíčského. V té době měla na rozvoji vinařství velký vliv církev a šlechta, jak uvádí Doležal (2001) v Lexikonu vinařství. Moravské vinařství bylo také ovlivňováno rozvinutým rakouským a českým vinařstvím. Až v období 14. a 15. století, kdy se víno stávalo oblíbeným nápojem měšťanů a prostého lidu, spotřeba vína prudce stoupala. Začaly se proto zakládat vinohrady na okrajích a v okolí měst, které byli ekonomickou jistotou pro chudinu a námezdní síly. Chyběl zde však organizační řád. Český král Karel IV. proto vydal roku 1358 nařízení o zakládání vinic.

¶ Léta M. C. XXX. Vmřel Honorius II. Papež. Seděl pět let, a dva Honorius II. Mřel. Skaut přede Lampertus Ostiensis Episcopus. Toho roku Mřel. biskup Pražský gel na poutě Božímu hrobu.

¶ Léta M. CCC. LVIII. V pátek po Tědělí Masopustní / Cýsař ^{Wysazený} Karel III. gša w Praze, wydal Privilegium a Magestát na wysazení ^{Winic Pražských} Winic, we třech mstech okolo Prahy / w ten rozum : A dož magj dědicewj okolo Prahy, aby hned we třech dnech po Dátum listu tohoto, počali osazowati : Pačliby sami nechceli / aneb s to býti nemohli / aby dowolili těm, jimž Pergmistr propůgčí. Ti, kteříž Winice rozděláwati budou, za dvanácte let Swobodu aneb Swobodu magj / a třináctý rok Pánu gruntu Desáček. Namo to žádným Vngeltem ani Dertnj zemšťau obrěšowání býti nemagj. Králům pač Českým půl dčbera wjna z každé Winice dáti powinni budou. Každá Winice má býti na děl Sědesáti prutůw, a osmí zřij / a každý prut osmí loket zděl. Pergmistr hor winičných, Konšlel welikého města Pražského moc mēge vsaditi, y zase vsaditi. Swoboda pač a práwo Winic to buď / aby w nich žádný we dne ani w noci, málo ani mnoho nepřekážel. Pačliby kdo yatkoli způsobem šřodu činil / buď Drozený aneb nevrozený / na Kéwj aneb na Wjně / na štěpj aneb na Owo, cy / dopustiji se toho we dne, propadne ruky, ač newyplatili gj dwadcyti Kopami : pačliby w noci, ztratj hrdlo / a šatek geho na Pergmistra připačne. Šabíliby kdo takowého šřádcu na své Winicy / nepropadne wjce nežli dva haléře, kteříž na tělo zabitého položí. Dopustiliby se šřody Pan zemšťy, má Králi wydan býti / a před nim, aneb komu by on poručil, šřiján a šauzenič. Potom opět wydal druhý list aneb Mandát / w němž přikazuje wšlechněm obywatelům Králowství Českého / aby napomenuti gšauce od Pergmistra / na gruntech swých, kde by on mšja přihodná vžnal, buďto sami rozděláwali Winice / aneb jiným, dačauce jim na to dostatečné šandšesty rozděláwati, a Pergmistru wyměřiti dopustili / we třech Tědělích, aneb neydele w roce od Pergmistrowa oznámenj / pod ztracením práwa gruntu / to gest vžitku aneb dešátku, který by jim z týchž Winic gjeti měl / a obrácením ho do Komory Krále Českého. Dátum w Praze třech léta XII. dne mage.

30 11

¶ Léta

Obr. 4.1 Nařízení Karla IV. o zakládání vinic – 1358 (Kraus a kol., 1999)

Za vlády Karla IV. dosahuje české a moravské vinařství velkého rozmachu. Podle Krause a kol. (1999) docházelo však ke sporům o vinice. Aby se těmto sporům zabránilo, vydal moravský markrabě Jan Jindřich roku 1355 vzorový viniční řád, který zahrnoval zápis vinic měšťanů do berních knih a regulaci dovozu vína na Moravu.

V období 15. a 16. století zažívá vinařství u nás skutečného rozmachu. Bylo podporováno šlechtou, církví a městy. Podle Doležala (2001) mohli vinice v okolí měst zakládat i méně majetní měšťané. Docházelo také ke spojování panství, kde mělo pěstování révy značný význam. Vína v té době svou kvalitou konkurují i vínům rakouským a uherským. Díky nadprodukcí vína se vinaři pokouší vyvážet vína do zahraničí.

Horenské právo

Horenské právo, odvozené od slova hora = vinohrad, byl soubor pracovně-právních a majetkových předpisů, podle kterých se řídili majitelé půdy, určující pravidla nejen držitelům vinic, ale i těm, kteří na nich pracovali. Velmi podrobně zde byly sepsány články o desátkových odvodech vína nebo plateb, vyplácení dělníků na vinicích, plnění viničních prací

a další. Zanedbatelnou část Horenského práva tresty o poškozování vinic a tělesné tresty za krádeže kolí a hroznů.

Horenská práva byla početná a rozšířená. Dětila se na dva typy. Nejstarším typem bylo Falkenštejnské horenské právo z roku 1309. Přesahovalo hranice svého ustanovení a dosahovalo takového respektu, že Horenský soud ve Falkensteinu působil necelých padesát let jako odvolací soud pro celou Moravu. (Doležal, 2001) Roku 1379 vydal markrabě Jošt nové horenské právo, které nahradilo viniční řád pro Moravu, vydaného Janem Jindřichem v roce 1355. Toto právo se nazývalo Židlochovické horenské právo, jelikož původně bylo vydáno pro město Židlochovice, v té době jedna z největších vinařských obcí Moravy. (vinar.unas.cz)

Třicetiletá válka měla na rozvoj vinic neblahé účinky. Po jejím skončení ubyly přibližně tři třetiny z dvaceti tisíc hektarů vinic, jak uvádí Kraus (1999) ve své literatuře. Měšťané a chudina už neměli nadále zájem o pěstování a výsadbu nových vinic, proto šlechta rozšiřovala vinice držené ve vlastní režii. K jejich obdělávání byli využíváni a najímáni poddaní a venkovská chudina.

V 17. století vinohrady opět dosahují svého rozkvětu. I když zde dochází k rozmachu městských pivovarů, je víno stále žádaným nápojem. Roku 1713 proto v Hustopečích vzniká Bratrstvo vinařů, kteří si jsou vědomi toho, že vinařství je zdrojem obživy. (Doležal, 2001) Rakouští vinaři roku 1763 žádají Marii Terezii, aby omezila plochy moravských vinic, jelikož pro ně představovala silnou konkurenci.

Po roce 1783 bylo císařem Josefem II. zrušeno horenské právo a o rok později byl vydán nový viniční řád pro Moravu. V důsledku napoleonských válek zahynulo mnoho lidí a mnoho jich muselo opustit naši zemi. Úbytek obyvatel znamenal úpadek vinic. Měšťané ztratili zájem o jejich obnovu a začali se věnovat spíše obchodu a řemeslům. Obnovovaly se pouze vinice na venkově. Venkovským obyvatelům vinice poskytovaly dodatečné příjmy. (Kraus, 1999)

Další úpadek pro vinice znamenal révokaz. Objevil se roku 1890 v Šatově a během několika málo let se rozšířil po celé Moravě. Révokaz je malá mšice, která vysává mladé kořeny révy, a ty následně uhnívají. Jediným způsobem, jak vinohrady zachránit, bylo štěpování vinic na odolné americké podnože. (vinar.unas.cz) Přišli však světové války a vinařství bylo téměř celé zpustošeno. Doležal (2001) tvrdí, že nikdo nejevil zájem o jeho

znovuobnovení. Roku 1952 vláda navrhla „Jednotný plán výsadby vinic“, kdy se obnovovalo révové školkařství, pro každou oblast se vybíraly vhodné odrůdy a školili se vinaři v odborných kurzech. Tento plán měl za následek skutečnou záchranu vinařství na Moravě.

4.5 Vinařství dnes

Vlivem dlouhodobé historie, zachování tradic a vhodných přírodních podmínek zde vznikly příznivé předpoklady pro produkci vysoce kvalitního vína s nezaměnitelným charakterem. V České republice se vinné révě daří převážně na území jižní Moravy, jejíž rozloha nedosahuje velkých rozměrů, ale i přesto dosahují vína tohoto kraje vysoké kvality, která jsou oceňovaná nejenom u nás, ale i ve světě.

Šlechtění révy vinné je dnes, na rozdíl od běžné praxe v evropských zemích, plně v rukou soukromých podniků. Místo, které je typické pro pěstování české révy vinné, je jižní Morava. Některým odrůdám se však daří i v Čechách. Dnešní rozloha vinic činí přibližně 19 600 hektarů ve více než 380 vinařských obcích. O víno se stará přes 20 tisíc vinařů. Průměrný výnos z jednoho ha vinice činí 5,9 t, avšak tato hodnota kolísá podle stáří vinic. (Kraus, 1999)

Území České republiky se člení na dvě vinařské oblasti – Čechy a Moravu, které se dále dělí na podoblasti. Morava zaujímá 96% produkce vína, Čechy mají pouhé 4%. (Stávek, 2008) V České republice se v současnosti vyprodukuje okolo 750 000 hl vína, což činí asi 7,5 litru produkce na obyvatele za rok. Spotřeba vína však neustále stoupá. V roce 1990 byla průměrná spotřeba vína na osobu 14,8 litrů za rok, v roce 1998 byla 16 litrů na osobu a 16,7 litrů vína na osobu v roce 2006. V dnešní době člověk ročně průměrně vypije přes 20 litrů vína. (www.moraviavitis.cz)

V současné době stále více zanikají malí vinaři z důsledku nezájmu mladých lidí o vinohradnictví. Existují však výjimky, například ve Velkých Bílovicích, kde se vinařské tradice a zvyky neustále dodržují a převádí se z generace na generaci. Velkou oblibou se stala výsadba a pěstování cizích odrůd révy vinné. Mezi nejznámější odrůdy z cizích zemí patří Chardonnay, Irsay oliver, Rulandské bílé a Sauvignon. Existuje i vinařský zákon, neboli zákon o vinohradnictví a vinařství, který svými předpisy reguluje vinohradnictví a vinařství, uvádí povolené technologické postupy, plnění produktu do obalu, označování produktu a jeho uvádění do oběhu. Upravuje také výkon státní správy a státního dozoru, jehož úkolem je dodržování povinností stanovených předpisy EU.

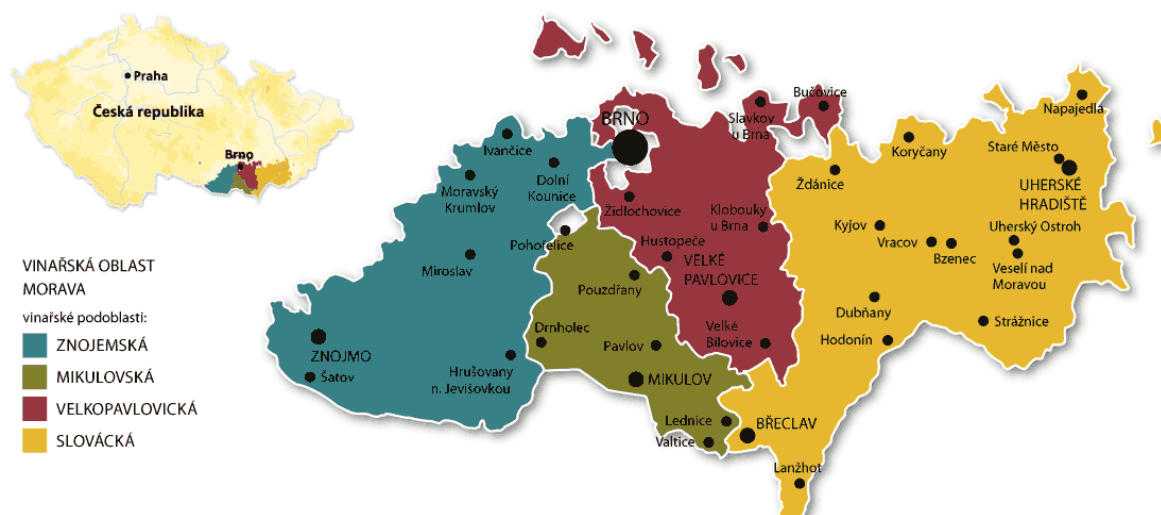
4.6 Faktory ovlivňující chuť a kvalitu vína

Dvě naprosto odlišná vína může poskytnout jedna odrůda pěstovaná na tom samém území a vína velmi podobná mohou poskytnout odrůdy, které jsou pěstovány odděleně, jak uvádí Stevenson (1999) ve své literatuře. Mezi faktory, které víno ovlivňují, patří především: odrůda révy vinné, lokalita, podnebí, poloha, půda (ornice), vinohradnictví, vinařství, ročník a vinař. Odrůda je nejvýraznějším faktorem, ovlivňujícím chuť vína. Každá odrůda by měla splňovat jisté požadavky, a to především velikost, struktura slupky, barva a tloušťka slupky, poměr kyselin k cukru a přítomnost jiných složek. Také lokalita, neboli umístění vinohradu určuje, jestli je podnebí vhodné pro vinohradnictví. Téměř všechna území na světě, která produkují víno, leží mezi 30° a 50° zeměpisné šířky obou polokoulí. Jsou to zóny, kde se průměrná roční teplota pohybuje mezi 10°C a 20°C, tedy zóny mírného podnebí. Růst hroznů a kvalitu vín ovlivňuje klima. Jelikož podnebí nelze změnit, musí pěstitel vybrat takovou oblast, kde není příliš anomálií, ale kde je teplota 14 – 15°C, minimální sluneční svit přibližně 1300 hodin a atmosférické srážky zhruba 675 mm ročně. Poloha vinohradu určuje, jakým směrem jsou řady situovány, jaký je úhel a výška svahu a jak vzájemně koreluje.

4.7 Vinařské oblasti

Vinařskou oblastí se rozumí geograficky vymezené území, na kterém se smí pěstovat vinná réva pro výrobu vína a jiných produktů. Vymezení těchto oblastí obvykle provádí vinařský zákon. Toto vymezení má za cíl zabránit výsadbě vinic na nevhodných a nepříznivých lokalitách. V kapitole jsou popsány vinařské oblasti Čechy a Morava, které se dále dělí na podoblasti. Pojednává se zde také o tom, jaké odrůdy révy jsou rozšířeny v jednotlivých podoblastech.

V současné době se vinařské oblasti České republiky dělí do dvou základních částí, a to na vinařskou oblast Morava a vinařskou oblast Čechy. (vino-radce.cz/vinarske-oblasti) Tyto dvě oblasti jsou dále rozděleny do podoblastí. Do vinařské oblasti Čechy spadají podoblasti Mělnická a Litoměřická. Vinařská oblast Morava, kterou se budeme zabývat více, se dělí do čtyř vinařských podoblastí. V minulosti se tato oblast dělila na deset oblastí – Brněnskou, Bzeneckou, Kyjovskou, Mikulovskou, Mutěnickou, Podluží, Strážnickou, Uherskohradišťskou, Velkopavlovickou a Znojemskou. Nyní má Morava čtyři vinařské podoblasti – Mikulovskou, Slováckou, Velkopavlovickou a Znojemskou. (www.wineofczechrepublic.cz)

Obr. 4.2 Moravské vinařské podoblasti dnes (www.wineofczechrepublic.cz)

Vinařská oblast Morava

Tato oblast má vynikající předpoklady pro pěstování bílých odrůd, které se vyznačují svěží kyselinkou, s širokou škálou vůní, chutí a kořenitostí z důvodu velice úrodných půd. Rozkládá se od samého cípu jižní Moravy až po okolí Brna a zahrnuje téměř 96% ploch registrovaných vinic v České republice. Roční průměrné srážky činí 510 mm, průměrná teplota je 9,42°C a průměrná roční délka slunečního svitu je 2 244 hodin. Klima je zde přechodné, spíše vnitrozemské, s občasnými vpády vlhkého atlantického vzduchu. Díky vyšším teplotám v letních měsících zde lze pěstovat odrůdy s pozdním vyzráváním hroznů. (www.wineofczechrepublic.cz)

Mikulovská podoblast

Mikulovská podoblast patří do čtyř podoblastí vinařské oblasti Morava. Spadá pod ni 34 obcí, jako Valtice, Mikulov, Novosedly, Lednice, Perná, Dolní Věstonice, Pavlov, Strachotín a Pohořelice. Svou rozlohou 4500 ha je to druhá největší podoblast Moravy. (www.vinopark.cz)

Nejvýznamnější odrůdou je Ryzlink vlašský, který zde dosahuje výborné kvality. Své místo zde také zauímají Rulandské bílé, Chardonnay, Ryzlink rýnský, Tramín červený, Neuburské, Frankovka, Pálava, Aurelius a Sylvánské zelené. (www.moraviavitis.cz)

Středobodem krajinné krásy je Pálava - poslední výběžek stepí Panonie, vápencových Alp a perla vsazená na okraj lužních lesů dolního Podýjí. Tato chráněná krajinná oblast spolu

s Lednicko-valtickým areálem vyzývá k výletům do přírody a k zastavení u dobrého vína v četných vinárnách a soukromých sklepech. (www.wineofczechrepublic.cz)

Slovácká podoblast

Slovácká podoblast se také řadí do čtyř podoblastí vinařské oblasti Morava. Leží na jihovýchodě Moravy a má velmi různorodé přírodní podmínky. Do této vinařské podoblasti patří několik zajímavých vinařských míst např. Podluží, Mutěnicko, Kyjovsko, Strážnicko, Bzenecko, Uherskohradištsko aj. Zaujímá 131 obcí, významné jsou Mutěnice s Výzkumnou vinařskou stanicí a Polešovice, kde byla vyšlechtěna naše nejrozšířenější domácí odrůda Muškát moravský. (www.wineofczechrepublic.cz)

Nejlépe se tu daří Ryzlinku rýnskému, zejména na Bzenecku, Rulandskému bílému a Rulandskému šedému. V nejjižnější části, na Podluží, se daří červeným vínům, např. Frankovce, Zweigeltrebe a odrůd Cabernet Moravia, která byla poprvé vyšlechtěná v Moravské Nové Vsi.

Zrání hroznů je tu pozvolné a proto se v nich tvoří aromatické látky tenkých a reduktivních tónů. Vína z tohoto regionu jsou svérázná a mají nezaměnitelný charakter.

Znojemská podoblast

Znojemsko se nachází v dešťovém stínu Českomoravské vrchoviny tvořené prahorními útvary. Je oblastí převážně bílých aromatických vín. Rozloha činí přibližně 3 800 ha a spadá pod ni 93 obcí. Důležitými obcemi jsou Kraví hora, Šatov, Chvalovice, Hnízdo, Hrušovany nad Jevišovkou, Těšetice a Lechovice. Tato oblast je tvořena převážně štěrkovým podložím místně překrytým spraší, někdy také s polohami jílu. (www.wineofczechrepublic.cz)

To, že město Znojmo bylo a stále je významným vinařským střediskem, dokládá spleť dlouhých chodeb vinných sklepů přímo pod městem. Znojemsko je oblastí, kde se daří bílým aromatickým odrůdám. Bezkonkurenční odrůdou je zde Veltlínské zelené. Za zmínku také stojí Muller Thurgau, Sauvignon, Rulandské bílé, Rulandské šedé, Pálava a Chardonnay. Z červených vín je nejčastější Svatovavřínecké a Frankovka. (www.nasesklepy.cz)

Réva vinná je na území České republiky z největší části (zhruba 96%) pěstována a produkována na jižní Moravě. Avšak v Čechách lze nalézt také velmi dobrá a kvalitní vína. Na Moravě jsou typické malé vesničky vinných sklepů, které Vás pohltí svou atmosférou.

Převládají zde půdy převážně kamenité, písčité a štěrkovité. Díky této různorodosti a klimatickým podmínkám má víno na našem území nezaměnitelný charakter a kvalitu.

Velkopavlovická podoblast

Velkopavlovická vinařská podoblast je srdcem produkce červených vín na Moravě. Má vysoký potenciál pro vinařskou turistiku, která je celoročním lákadlem návštěvníků do oblasti. Viniční tratě se rozkládají od města Hustopeče, přes Starovičky, Velké Pavlovice, Bořetice, Vrbice a Kobylí až po město Velké Bílovice. V hlavní části podoblasti jsou půdy na vápenitých jílech, slínech, pískovcích a slepencích, což je vhodné pro pěstování modrých odrůd. (www.velkopavlovicko.cz)

Velkopavlovická podoblast je podoblastí s největší koncentrací registrovaných vinařů v České republice. Nejvíce vinařů (přes jeden tisíc) je evidováno v obci Velké Bílovice. Dalšími významnými vinařskými obcemi jsou Velké Pavlovice, Čejkovice, Kobylí, Rakvice, Hustopeče, Němčičky, Přítluky, Zaječí, Bořetice.

Nejrozšířenějšími odrůdami bílých vín jsou Tramín červený, Veltlínské zelené a Ryzlink vlašský. Jelikož se zde vyskutují těžké hlíněné půdy, výborně se tu daří červenému vínu. Nejrozšířenější odrůdou je Svatovavřínecké a Frankovka, Modrý Portugal, Zweigeltrebe i André. (www.nasesklepy.cz)

Graf 4.1 Odrůdová skladba Velkopavlovické podoblasti v ha (www.stloukal.net)

4.8 Vinařské stezky

Vinařské oblasti jsou protkány širokou škálou cyklostezek a cyklotras, které spravuje Nadace Partnerství. Tyto stezky však nejsou určeny výhradně cyklistům. Využívat je mohou i pěší turisté. V současnosti se stávají stále populárnější.

Záměrem ucelená síť regionálních cyklistických tras známá jako Moravské vinařské stezky vede napříč jihovýchodní Moravou. Je dlouhá 1200 km a skládá se z deseti okruhů vedoucích sady, lesy, vinohrady a malebnými sklepními uličkami. Moravská vinná stezka je páteřní stezkou spojující všechny trasy. Vede od Znojma až po Uherské Hradiště. Síť stezek, která je stále více vyhledávaná cyklisty, nabízí malebné krajiny vinogradů, sklepní uličky, historické a přírodní památky a tradice spojené s vínem, folklórem. Propojují také významné vinařské obce. (www.stezky.cz)

Značky na stezkách nelze přehlédnout, jelikož je na nich vyobrazeno logo Moravských vinařských stezek, z nichž každá stezka má logo jiné barvy. V obcích, kudy vedou stezky, se nacházejí informační tabule s mapami. Informují o různých zajímavostech, které se v okolí vyskytují.

Stezky:

- Moravská vinná stezka – 290km
- Brněnská vinná stezka – 130km
- Bzenecká vinná trasa – 26km
- Kyjovská vinná stezka – 85km
- Mikulovská vinná trasa – 84km
- Mutěnická vinná stezka – 65km
- Strážnická vinná stezka – 101km
- Uherskohradišťská vinná stezka – 75km
- Velkopavlovická vinná stezka – 110km
- Vinařská stezka Podlužím – 115km
- Znojemská vinná stezka – 165km (www.stezky.cz)

Obr. 4.3 Moravské vinařské stezky (vinny-sklep.com)

Městem Velké Bílovice prochází stezka Velkopavlovická, dlouhá 110 km.

V obci se nachází proslulá vinařská vesnička Belegřady, kde začíná Naučně-poznávací stezky mezi vinicemi. Byla otevřena v roce 2009 a měří přibližně 15 km. Je zde 10 odpočinkových míst a 13 informačních tabulí vztahujících se k vínu, jeho výrobě, ale také k zajímavým místům a kulturním akcím města. Stezka vede sklepními tratěmi Belegřady, Pod Předníma a Púrynky. (www.velkebilovice.cz)

Obr. 4.4 Sklepní trať Belegřady (www.velkebilovice.cz)

5. Význam vinařství pro cestovní ruch města Velké Bílovice

Tato kapitola se bude zabývat městem Velké Bílovice, jeho historií a památkami. Nebudou opomenuty ani akce spojené s vínem. V závěru kapitoly se autorka věnuje analýze dotazníkového šetření, které prováděla na vinařské akci „Ze sklepa do sklepa“.

5.1 Velké Bílovice

Velké Bílovice jsou největší vinařskou obcí v České republice. Počet vinných sklepů zde dosahuje čísla **650**. Díky své poloze je jedním z nejteplejších míst v České republice, čímž je také dobrým místem pro pěstování révy vinné. Město je součástí mikroregionu Lednicko-valtický areál a mikroregionu Vitis.

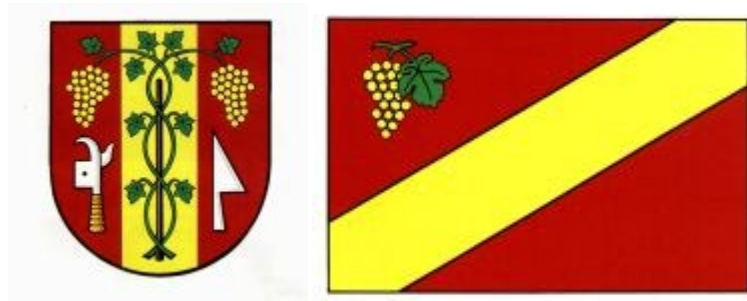
Obec Velké Bílovice se nachází v Jihomoravském kraji, v okrese Břeclav. Leží na úpatí mírného údolí v nadmořské výšce 166-188m v Dolnomoravském úvalu. (Měřínský a kol., 1995) Katastr obce náleží značně bohatému území na archeologické nálezy. Z doby, kdy byla jižní Morava součástí okrajových římských provincií Norika a Panonie, zde byla nalezena římská dvouramenná lampa. Nejvýznamnější archeologickou památkou je však velkomoravské pohřebiště se 72 kostrovými hroby z 9. stol. n. l. (www.velkebilovice.cz) Podle nálezů na vyvýšenině zvané Hradištěk vznikla dnešní obec ze tří sídlišť z období Velké Moravy. Název obce pravděpodobně vznikl odvozením od jména **Biel** a znamená „ves lidí Bielových“. Před rokem 1306 patřila ves do vlastnictví rakouského rodu Sirotků. Ten ji získal od moravského markraběte. Po jejich vymření se stala majetkem českého nejvyššího maršálka Tobiáše z Bechyně.

V letech 1416 – 1524 Bílovice patřily Lichtensteinům, ti je pak prodali Žerotínům, kteří je vlastnili až do roku 1622. Patnácté století bylo stoletím ničení. Celý kraj byl zasažen nájezdy husitů a jejich katolických odpůrců, později se zde odehrávaly boje mezi českým králem Jiřím z Poděbrad a uherským králem Matyášem Korvínem. V 16. století se zde usazují novokřtění a členové Jednoty bratrské. Manišová (2003) zaznamenává, že 17. století se neslo ve znamení třicetileté války, různých nájezdů a ničivých epidemií. V 18. století následovaly nájezdy kuruců neboli protihabsburských povstalců z Uher. Později dochází k velkému rozvoji zemědělství, především vinohradnictví. Výměra vinic přesahovala **2000** měřic. Z roku 1701 pochází obecní pečeť. Na ní je poprvé uveden název Velké Bílovice. Roku 1795 se v obci nachází přibližně 236 domů, škola, myslivna, dva obecní domy, panské sklepy, ovčín, hostinec, nálevna, jatka, cihelna a kovárna. Velký rozkvět zaznamenala obec v 19. století, kdy

byla postavena nová škola, radnice a vznikl také čtenářský spolek. Avšak 90. léta se nesou ve znamení vystěhovalectví do Ameriky a Kanady.

Ve 20. století dochází ke vzniku a rozvoji různých spolků. Svoji činnost zahájili hasiči, tělovýchovné spolky Sokol a Orel, ale i vinařský spolek **Pokrok**. Další rozvíjení obce však omezila 1. světová válka, která území zasáhla. Na památku 61 vojákům, kteří se z války nevrátili, byl na náměstí roku 1925 postaven pomník. Po válce se obec opět začala rozvíjet. Byla postavena tělocvična Orlovna, pro spolek Orel. Byla provedena i elektrifikace, a to roku 1927. Ani 2. světová válka neznamenal pro obec rozkvět. Byly zde zaváděny vysoké ceny potravin, došlo k zatčení několika občanů. Tato válka se také neobešla bez ztrát na životech. Na památku obětem 2. světové války byl v obci před hřbitovem postaven další pomník. (Manišová, 2003)

Za dob socialismu zde vzniká roku **1950** jedno z největších a nejznámějších družstev, a to Jednotné zemědělské družstvo (JZD) Mír Velké Bílovice. Zhruba po dvaceti letech existence se družstvo řadilo mezi nejlépe prosperující v okolí. Vytvořilo ohromné sady broskvoní, jabloní, dalo základ rozlehlým vinicím. Vybudovalo síť asfaltových silnic v celém katastru a zavedlo zavlažovací zařízení. Roku 1973 byl díky JZD slavnostně otevřen kulturní dům, který se vyznamenal největším sálem v okolí. (www.velkebilovice.cz) Po tzv. sametové revoluci dochází k dalším změnám. Podle Manišové (2003) dochází k vybudování sportovního areálu, které sestává z dvou fotbalových hřišť, tří tenisových kurtů a restaurací. Byla také provedena rekonstrukce hotelu Žerotín, který byl následně přejmenován na hotel Akademie. Dne **27. června 2001** se Velké Bílovice stávají městem.

Obr. 5.1 Znak a prapor města Velké Bílovice (www.velkebilovice.cz)

V dnešní době se město rozkládá na území o výměře **2573** hektarů. Nachází se zde 1250 domů, které obývá 3878 trvale žijících obyvatel. Město má také svůj znak a prapor. Znak je ve tvaru štítu červené barvy, v jeho středu je zlatý kůl s černou tyčí, kterou ovinují dva zelené keře vinné révy se zelenými listy a dvěma zlatými hrozny. Pod hrozny je

vyobrazen stříbrný vinařský nůž a radlice. Červený podklad se žlutým šikmým pruhem značí prapor města. V jeho horním žerďovém rohu je žlutý hrozen se zeleným listem. Město má i své logo, které slouží především k propagaci města. (www.velkebilovice.cz)

5.2 Atraktivita města Velké Bílovice

Město Velké Bílovice má také spoustu památek a zajímavostí, které jsou zde k vidění. Mezi nejvýznamnější a návštěvníky nejnavštěvovanější patří kaplička na Hradištku. Mimo to se zde naskýtá i návštěva Habánských sklepů, kostela Narození Panny Marie a Městské vlastivědné muzeum.

Kaplička na Hradištku

Již v roce 1945 přišli místní občané s návrhem výstavby kapličky. V té době byl pouze vysvěcen základní kámen pro stavbu kaple sv. Cyrila a sv. Metoděje. Samotná výstavba započala v létě 2001 a trvala do jara 2002. Kaplička byla **19. května 2002** zasvěcena sv. Cyrilovi, sv. Metodějovi, sv. Václavovi a sv. Urbanovi. Zdobí ji řezby od Jana Chovana ze Slovenska, na stropě jsou vyobrazeny čtyři roční období práce vinaře, jejichž autorem je Bohumil Bortlík ze Starého Poddvorova. (www.velkebilovice.cz)

Obr. 5.2 Kaplička na Hradištku (vlastní zpracování)

Habánské sklepy

Novokřtenci neboli habáni byli skupiny křesťanů, kteří byli donuceni opustit svá území (Rakousko, Švýcarsko a Německo). Roku 1545, kdy přišli na Moravu, koupili ve Velkých Bílovicích dům, který se stal základem jejich dvora. V tomto dvoře žilo v té době

přibližně 300 osob. Roku 1619 byl však dvůr vypálen císařskými vojáky a habáni byli nuceni odejít.

Habáni byli velmi zruční a ovládali mnoho řemesel. Vyznali se také ve výrobě vína. Z důvodu častých nepokojů si stavěli pod svými domy obrovské sklepy, sloužící jako zásobárna a úkryt. Mnohé se dochovaly dodnes a slouží k výrobě a skladování vína. (www.velkebilovice.cz)

Farní kostel

Kostel Narození Panny Marie je umístěn na mírném návrší zvaném Tabačov. Ministerstvem kultury byl vyhlášen kulturní památkou České republiky. Byl postaven Janem ml. z Žerotína roku 1564. Od roku 1624 kostel chátral. K obnově kostela došlo roku 1765 knížetem Josefem Václavem z Lichtenštejna. Kostel barokních tvarů představuje jednododní stavbu, která je na východě ukončena kněžištěm se sakristií na jižní straně. Na severní straně je patrová kaple s točitým schodištěm a na straně západní je přistavěna čtyřboká věž s hlavním vstupem do kostela. Pod presbyteriem se nachází hrobka Ladislava Veleny ze Žerotína. Je zde pravděpodobně pohřben i se svou ženou a dcerou. (www.jizni-morava.cz)

Obr. 5.3 Farní kostel Narození Panny Marie (vlastní zpracování)

Nachází se v budově bývalé měšťanské školy a je rozděleno do dvou částí – část historickou a část vlastivědnou. Členové části historické se zabývají historií města a blízkého okolí. Shromažďují informace, předměty starých řemesel, krojů, hospodářského nářadí apod., dávají dohromady fotografie významných a zajímavých osobností žijících v obci. Nachází se zde i fotografie všech starostů a stárků, dále fotografie kněží, učitelů a legionářů. Členové vlastivědné části se starají o předměty v muzeu, sbírají je a evidují.

5.3 Historie vinařství

Vinařství se na Moravě začalo rozvíjet kolem roku 250 n. l., kdy na toto území přišly římské legie. V té době vládl císař Marcus Aurélius Probus. Vinice zde Římané začali vysazovat až na příkaz císaře Proba. Vinohrady se stále více rozrůstaly. Největšího rozkvětu dosahovalo vinařství v **15. a 16. století**, kdy se na území obce usídlili **Habáni**. Obec měla i své vlastní horenské právo, kterým se řídili všichni vinaři a podle něj révu pěstovali. Toto právo zachycovalo předpisy o sousedském právu, o správě viničních hor, o vzdělávání vinic, o desátcích, trestech a o perkrechtu. Jsou-li hotovy všechny práce na vinici, provádí se tzv. „Zarážení hory“. Tento termín se užívá při hlídání vinic, kdy hotaři neboli hlídači dohlíží nad pořádkem ve vinicích. Během doby, kdy zrály hrozny, byl přísný zákaz vstupu do vinohradů. Začátek vinobraní byl pro všechny vinaře stanoven ve stejnou dobu. Horenská práva se dochovala z roku **1550**.

Jak už se autorka zmiňovala, v 16. století do Velkých Bílovic přišli novokřtění, přezdívaní taktéž Habáni. Měli velký význam pro rozvoj vinařství v obci, jelikož znali nové pracovní metody, řemesla i nové odrůdy révy. Byli to také znalí stavitelé. Ve Velkých Bílovicích po nich zůstalo několik sklepů, které jsou využívány dodnes. Důkaz toho, že vinařství a vinohradnictví mělo v obci význam i v dávné době, je doložen **pečetí obce** z roku **1701**. Na ní je vyobrazen keř révy vinné se dvěma hrozny, vinařský nůž a radlice. Pečeť tak dala základ pro výtvarnou interpretaci znaku a praporu města. Největší úpadek vinařství zapříčinila třicetiletá válka. Ještě před válkou dosahovaly vinohrady 2636 měřic, po válce pouhých 100 měřic.

Příčinou dalšího úpadku rozvoje vinic byl v 19. století výskyt chorob a škůdců, kteří sem byli zavlečeni z Ameriky. Plocha vinic tak nadále klesala. Snahou o obnovení a zvýšení znalostí pěstování révy bylo založení různých spolků, kde se pořádaly kurzy. V roce 1923

byla v obci založena Vinařská besídka, jejímž úkolem bylo naučit vinaře, jak čelit novým škůdcům. Díky tomu se zdejší vinařství opět začalo rozvíjet. Ve 30. letech 20. století zde dokonce vzniklo největší vinařství.

Po druhé světové válce nastaly změny ve způsobu pěstování, přecházelo se na mechanizaci a pěstební postupy se řídily spíše kvantitou než kvalitou. Jednotné zemědělské družstvo přetvářelo terén viničních tratí. Došlo tak ke vzniku velkoplošných teras, které zpřístupňovaly málo dostupné pozemky pro pěstování révy. Roku 1962 začala výsadby velkých ploch záhumnkových a družstevních vinic.

Za dob Sametové revoluce nebyly vinohrady příliš obdělávány a obnovovány. Postarali se o to až soukromí pětileté v posledních letech. Na vlastních pozemcích vysadili stovky hektarů mladých vinohradů, které nyní s láskou obdělávají a starají se o ně. (www.velkebilovice.cz)

5.4 Současné vinařství

Velké Bílovice jsou největší vinařskou obcí v České republice nejen díky své rozloze, ale i největším počtem vinařů a pěstitelů. Vinohrady zde obdělává **1056** vinařů na výměře okolo **750** hektarů. Rozvoj vinařství lze sledovat i tím, že ve městě fungují dva vinařské spolky, a to Velkobílovičtí vinaři o. s. a Spolek velkobílovických vinařů. Oba tyto spolky mají společný zájem o rozvoj a udržení tradic vinohradnictví a vinařství v této obci. (www.velkebilovice.com)

Ve Velkých Bílovicích by se jen těžko hledala rodina, která se vinařstvím nezabývá nebo nemá alespoň malý vinohrad k obdělávání. Nachází se zde řada malých i velkých vinařů. Oficiálně je zde evidováno **50** vinařství. Nejznámějším je beze sporu vinařství Mádl Váš vinař, které se proslavilo nejen svým dobrým vínem, ale i ve filmu Bobule. K dalším významným vinařstvím patří Vinařství – Vladimír Tetur, vinařství František a Hana Mádlůvi, Rodinné vinařství Sedlák nebo vinařství Sing Wine. Mezi malými vinaři lze jmenovat vinařství U svatého Martina nebo Vinařství Zapletal. Neopomenutelné jsou však Habánské sklepy, které daly základ k rozvoji zdejšího vinařství. Vína tohoto vinařství se také umístila na výstavách vín po celém světě na předních příčkách.

Svá vína vinaři vyrábějí a uchovávají ve vinných sklepech. V obci nalezneme velké množství vinných sklepů. V současnosti se jich zde nachází kolem **680**. Jsou rozmístěny ve sklepních tratích Belegřady, Pod Předními, Pod Krátkými, Pod Panskými a Púrynky. Tyto

tratě se nachází kousek za samotným městem a tím vytváří jakési samostatné vinařské městečko.

Díky rychle se rozvíjejícímu vinařskému cestovnímu ruchu byla roku 2009 vybudována 15 kilometrů dlouhá naučně-poznávací stezka a cyklostezka, vedoucí mezi velkobílovickými vinohrady. Prochází všemi třemi sklepními tratěmi, nachází se zde 10 odpočinkových míst a 13 infotabulí. Infotabule poskytují informace o vínu, jeho výrobě a pěstování. Odkazuje také na další zajímavá místa v okolí nebo k vinařským a kulturním akcím, které jsou pro město tradiční. (www.turistika.cz)

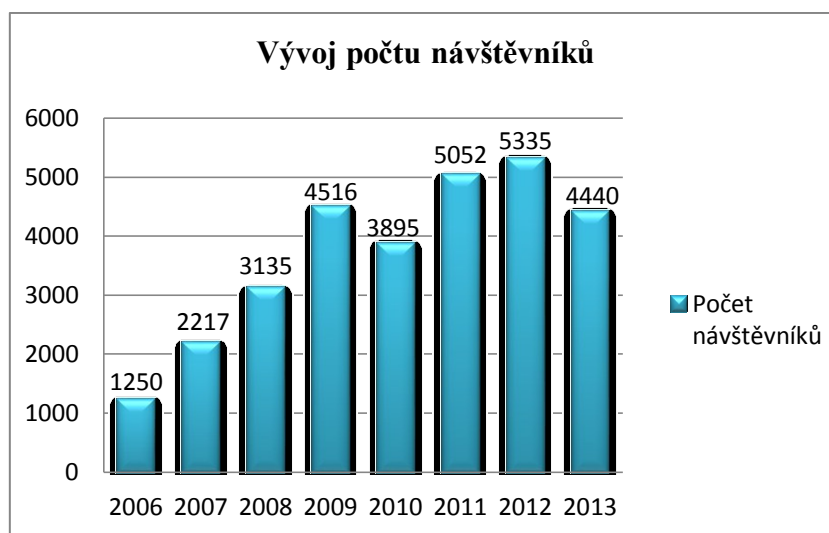
V současnosti rozloha vinic sahá od jednoho konce katastru na druhý, což vypovídá o úspěšném rozvoji vinařství v tomto městě. Vinohrady zde vytváří spolu s vinnými sklípky malebnou krajinu, kam lidé rádi a často zavítají. Jde vidět, že místní lidé mají pěstování révy v krvi a znalosti a vztah k vinohradnictví se přenáší z generace na generaci. Vinařské trati se čím dál tím více zaplňují novými vinicemi a vinařství zde začíná psát novou historii.

5.5 Akce spojené s vínem

Putování za vínem – „Ze sklepa do sklepa“

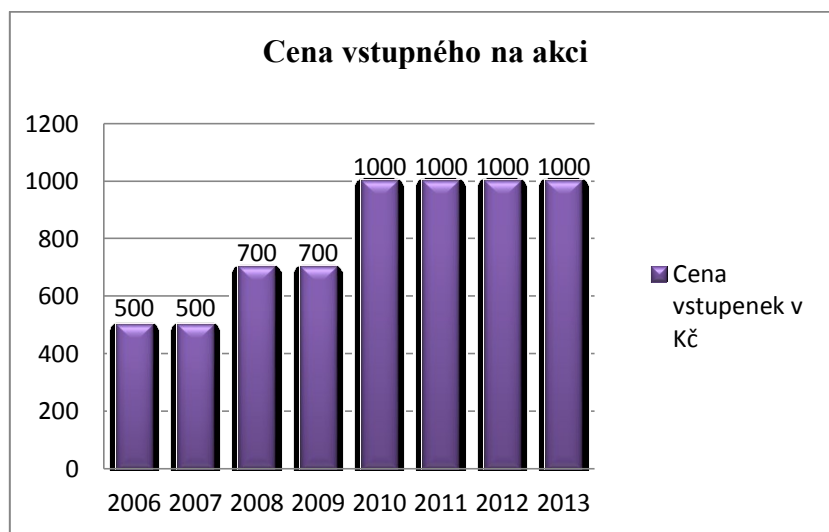
Akce Putování za vínem – „Ze sklepa do sklepa“ spočívá v obcházení sklepů a ochutnávání neboli koštování vín ve sklepech. Název Putování za vínem byla akce poprvé nazvána v roce 2006. Uspořádal ji Spolek velkobílovických vinařů. Důvodem bylo rozhodnutí otevřít z jara sklepy pro milovníky vína a pro turisty. Od roku 2008, kdy bylo otevřeno **40** místních sklepů, se akce rozrůstá natolik, že je otvíráno stále více sklepů. V letošním roce bylo návštěvníkům zpřístupněno **50** sklepů a vinařství. (www.velkebilovice.cz)

Z grafu 5.1 lze sledovat, že akce nabývá stále větší popularity. V posledních letech je návštěvnost oproti roku 2006 trojnásobná, někdy i čtyřnásobná. Takový nárůst návštěvnosti zapříčinila velká marketingová propagace. Také návštěvníci prvních ročníků si s sebou odnášeli spoustu zážitků, které je nutily zúčastnit se akce i v následujících letech. V roce 2010 však musela být zajištěna jistá opatření v podobě zvýšení ceny vstupného, jelikož předchozí ročník představoval pro vinaře velký nápor. Počet návštěvníků tak klesl na necelé 4000 lidí. V následujících letech se však počet návštěvníků pohyboval okolo 5000 lidí. Poslední ročník zaznamenal mírný pokles návštěvnosti z důvodu velmi chladného počasí.

Graf 5.1 Návštěvnost v jednotlivých letech (MěÚ Velké Bílovice)

V grafu 5.2 je uveden vývoj ceny vstupného na akci „Ze sklepa do sklepa“. Vidíme, že v prvních dvou letech je cena o polovinu nižší než v letech 2010 až 2013, kdy cena dosahuje výše 1000,- Kč. Zvyšování ceny bylo zapříčiněno z důvodu stále narůstající návštěvnosti, kterou bylo potřeba omezit. Na předchozím grafu lze sledovat, že zvýšení ceny opravdu pomohlo. V roce 2010 tak akci navštívilo o 600 návštěvníků méně než v roce předchozím. Nezávisle na tom, že cena byla navýšena na hodnotu 1000,- Kč, se v následujícím roce počet účastníků zvýšil na rekordní počet 5052.

Graf 5.2 Vývoj ceny vstupného (MěÚ Velké Bílovice)

Výstava vín

Již od roku 1965 se výstava vín uskutečňuje na přelomu dubna a května. Vystavuje se zde **1000 až 1500** vzorků vín, nejvíce jich pochází z vinařské podoblasti Velkopavlovické.

Z vystavených vzorků bývají z každé odrůdy oceněna tři nejlepší vína diplomem nebo pamětní plaketou. (www.velkebilovice.cz)

Zarážení hory

Význam vinařského zvyku Zarážení hory spočívá v zákazu vstupu do vinohradů v době, kdy zrají hrozny. Většinou se akce koná na přelomu měsíce srpna a září. Kořeny tradice sahají až do středověku, jelikož vychází z horenského práva a souvisí i se zbožností našich předků. Ti nejen, že chránili své vinice před vstupem cizího člověka, ale modlili se také k patronům vinice. (www.ibrno.cz)

Současné pojetí této tradice bývá zasazení májky do země, na jejímž vrcholu jsou uchycené hrozny a láhve s vínem a je ozdobena révovým věncem a dřevěným křížem. Poté vinaři kolem májky zatlučou 12 dřevěných kůlů, které mají symbolizovat 12 měsíců vinařovi práce ve vinohradě a ve sklepě. (www.velkebilovice.cz)

Svěcení vína

Tato slavnost se každoročně koná dne 27. 12. večer, na svátek sv. Jana. V novozákonní knize Skutky apoštolů se praví, že když Jan putoval na své apoštolské cestě, bylo mu nabídnuto otrávené víno. Víno Janovi však neublížilo, jelikož bylo požehnané. Víno požehnané právě na sv. Jana má zvláštní moc a chrání lidi i domácí zvířata. Proto jej místní vinaři světí právě v tento den. Je to také příležitost setkání nad mladými víny. (www.velkebilovice.cz)

Svatomartinská slavnost

Tato akce se koná vždy nejbližší sobotu ke dni, kdy slaví svátek sv. Martin, tj. 11. 11. Ve sklepní trati Púrynky na náměstí Sv. Martina. Začíná se již v brzkých odpoledních hodinách, kdy sv. Martin přijede na bílém koni s družinou, která přiváží mladé víno. Tímto se zahajuje Svatomartinská slavnost. Návštěvníci mohou za doprovodu cimbálových muzik a mužáckých sborů ochutnávat mladá vína místních vinařů. (www.velkebilovice.com)

Za vinařem do Velkých Bílovic

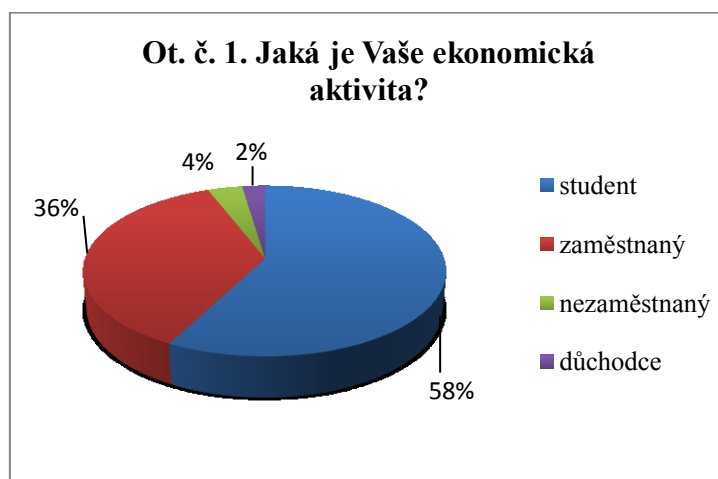
Z celkového počtu 54 vinařství, každý týden po dobu 19 týdnů otevrou své sklepy 3 až 4 vinařství. Návštěvníci zde mohou degustovat různé vzorky vín velkobílovických vinařů. Ve vedlejší sezóně jsou sklepy otevřené od 15:00 do 19:00 hod., v hlavní sezóně pak od 13:00 do

19:00 hod. Cena za degustaci je stanovena na 100,- Kč na osobu. V ceně je zahrnuta ochutnávka minimálně osmi vzorků vína. (www.velkebilovice.com)

5.6 Analýza akce Putování za vínem – Ze sklepa do sklepa

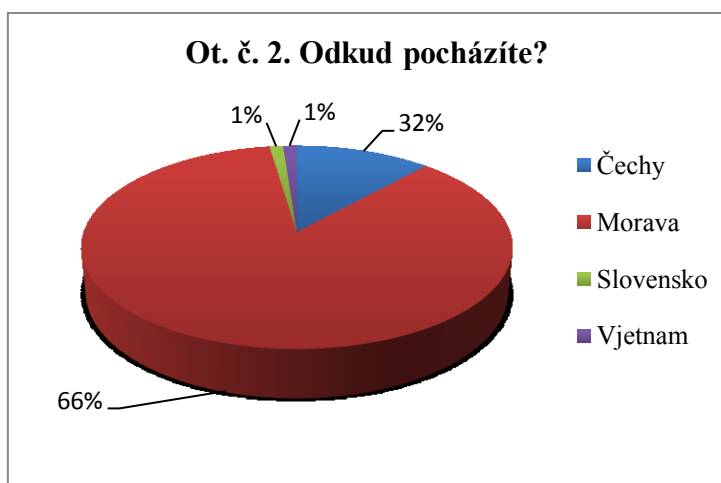
Šetření autorka prováděla na základě dotazníku, který předkládala účastníkům akce „Ze sklepa do sklepa“. Zúčastnilo se celkem 85 respondentů, konkrétně **50 žen** a **35 mužů**, z čehož vyplývá, že stále více žen láká účast na různých vinařských akcích jako je „Ze sklepa do sklepa“. Bylo možné zde vidět mnoho skupin ženského pohlaví, které se přijely pobavit a ochutnat víno v bílovických sklepech a vinařstvích. Nejvíce respondentů se pohybovalo ve věkové hranici 18 – 25 let. Jejich počet dosahoval čísla **62**, což vypovídá o tom, že nejvíce tato akce přitahuje mladé lidi. V rozmezí 26 – 35 let uvedlo svůj věk **11** zúčastněných, v rozmezí 36 – 45 let **7** respondentů, v rozmezí 46 – 55 let **2** respondenti a ve věku 55 let a více **3** respondenti. Z toho vyplývá, že lidé staršího věku akci navštěvují méně, jelikož je pro ně celodenní putování a ochutnávání ve sklepech fyzicky náročné.

Graf 5.3 ukazuje, že tato vinařská akce stále více láká studenty, a to přesně **58%** z dotazovaných respondentů. To nasvědčuje tomu, že studenti mají stále větší zájem o vinařské a kulturní akce. Respondentů, kteří uvedli, že jsou zaměstnaní, bylo **36%**. Také nezaměstnaní se v malé míře účastnili vinařské akce „Ze sklepa do sklepa“. Nechyběli zde ani důchodci. Z počtu dotazovaných respondentů tvořili **2%**. Z toho vyplývá, že vinařská akce není určena jen ekonomicky aktivním obyvatelům, ale i lidem bez zaměstnání, či lidem důchodového věku.

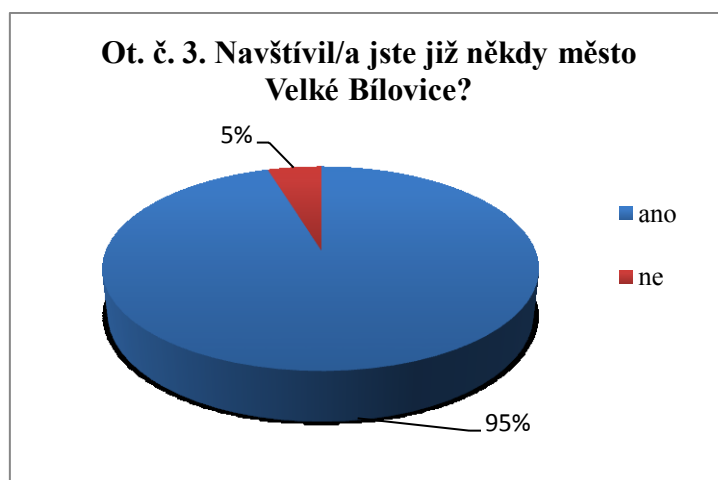
Graf 5.3 Odpovědi respondentů na otázku č. 1 (vlastní zpracování)

U otázky číslo 2 se autorka respondentů ptala, odkud pochází. Nejvíce dotazovaných za svou odpověď uvedlo Moravu. Bylo to zřejmě dáno tím, že letošní ročník byl ve znamení chladného zimního počasí a nejspíše nenalákal účastníky z jiných krajů. Ovšem zástupci z Čech byli také v hojném zastoupení, konkrétně **32%** respondentů uvedlo, že pochází z Čech. Jednalo se především o návštěvníky z Prahy a okolí, kteří sem každoročně zavítají za ochutnávkou vín a odpočinkem. **1%** dotazovaných uvedlo, že je slovenské národnosti, **1%** pocházelo až z dalekého Vietnamu. Na akci se nacházeli i občané dalších zahraničních zemí, a to z Rakouska a Polska. Tuto informaci jsem získala od organizátorů akce. Je zřejmé, že propagace akce a informovanost o ní dosahuje až za hranice státu, což je pro Velké Bílovice velkým přínosem.

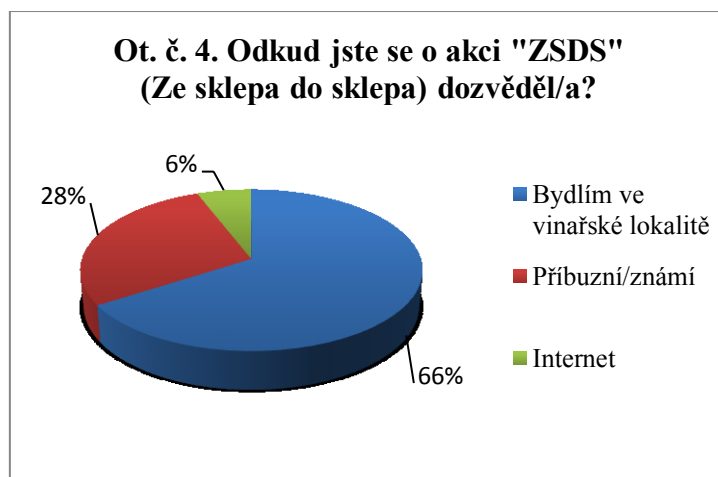
Graf 5.4 Odpovědi respondentů na otázku č. 2 (vlastní zpracování)

Otázka číslo 3 se respondentů dotazovala na to, zda již někdy navštívili město Velké Bílovice. Graf 5.5 ukazuje, že **95%** respondentů navštívilo město již před akcí „Ze sklepa do sklepa“. Pouhých **5%** uvedlo, že ve Velkých Bílovicích nikdy předtím nebylo. V porovnání s minulými ročníky byl počet lidí, kteří město předtím nenavštívili, vyšší. V současné době se město stává stále známějším a přitahuje stále více turistů a návštěvníků.

Graf 5.5 Odpovědi respondentů na otázku č. 3 (vlastní zpracování)

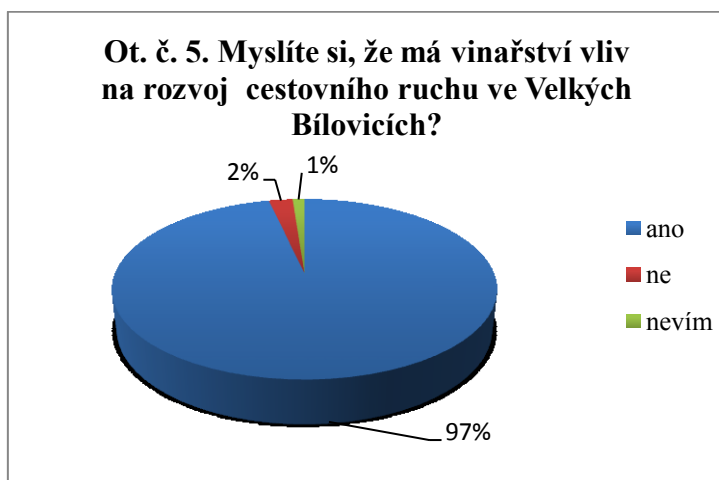
V grafu 5.6 je uvedeno, odkud se účastníci o akci „Ze sklepa do sklepa“ dozvěděli. Nejvíce respondentů odpovědělo, že bydlí ve vinařské lokalitě, 28% uvedlo, že se o této akci dozvěděli od příbuzných či známých, kteří se akce již zúčastnili, nebo jsou z vinařské oblasti. Poslední možností, kterou respondenti uváděli při vyplňování, byl internet. Z toho vyplývá, že se organizátoři snaží akci propagovat i pomocí sociálních sítí, avšak tato propagace ještě není dostatečně rozvinutá. Dle autorčina názoru by větší propagace přes média a sociální sítě přilákala mnohem více lidí.

Graf 5.6 Odpovědi respondentů na otázku č. 4 (vlastní zpracování)

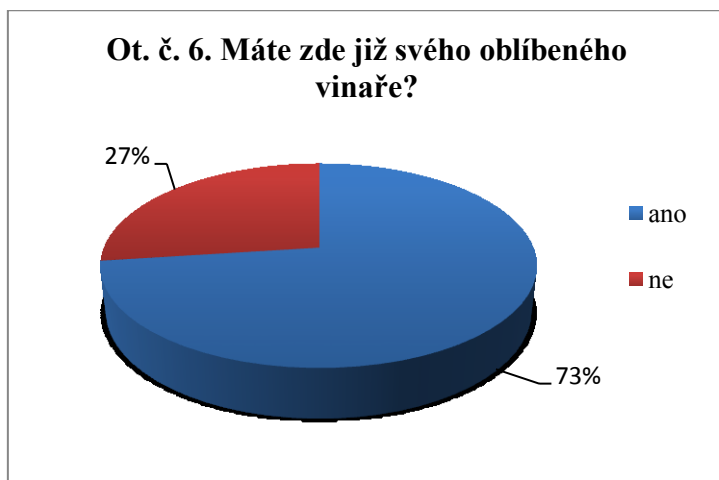
Celkem 97% dotazovaných respondentů si myslí, že vinařství má skutečně vliv na rozvoj cestovního ruchu města. Vyplývá to také z toho, že téměř každý návštěvník, který město navštíví, ať už za jakýmkoliv účelem, vždy si snaží vyhradit trochu volného času, aby zavítal do vinných sklepů a ochutnal zdejší víno. Dle autorčina názoru se vinařský cestovní

ruch bude i nadále rozvíjet. Již v současné době se ve městě koná několik akcí spojených s vínem a nejen vinaři, ale i město mají zájem o navyšující se počet turistů. Na danou otázku odpověděla 2% záporně a pouhé 1% dotazovaných neví, zda má vinařství vliv na rozvoj cestovního ruchu města.

Graf 5.7 Odpovědi respondentů na otázku č. 5 (vlastní zpracování)

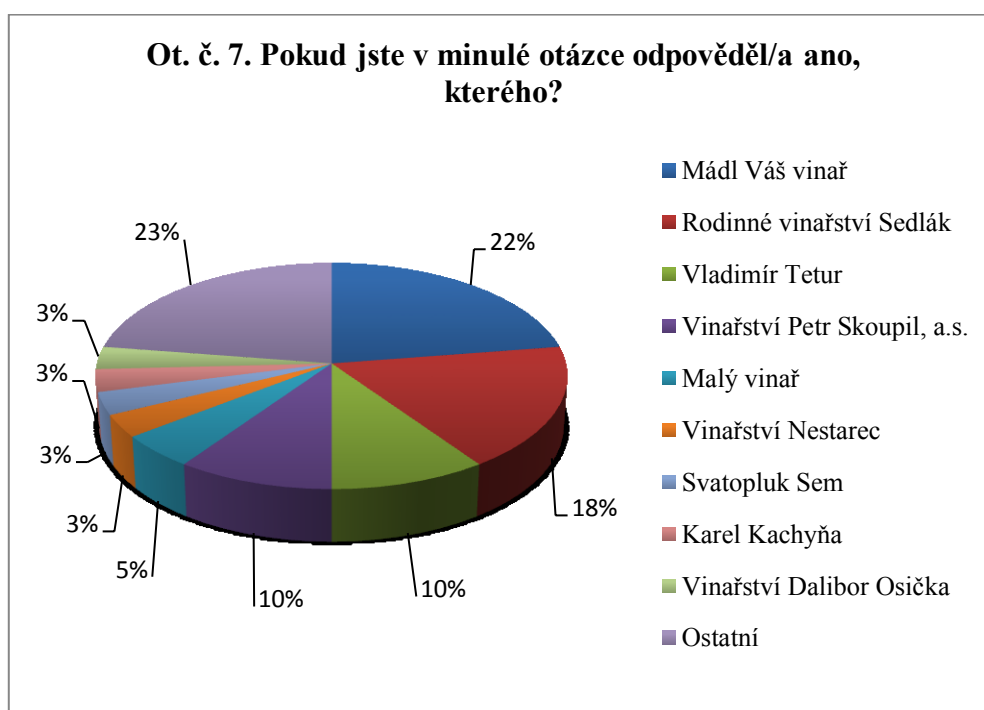
Na otázku, zda mají již svého oblíbeného vinaře, respondenti převážně uváděli že „ano“. Vyplývá to z toho, že převážná většina návštěvníků akcí navštívila již v minulých letech a tudíž si svého vinaře již našla. **27%** respondentů uvedlo, že svého oblíbeného vinaře zde ještě nemá. Příčina může být taková, že účastníci tuto akci navštívili poprvé a nemají dostatečný přehled o všech vinařstvích.

Graf 5.8 Odpovědi respondentů na otázku č. 6 (vlastní zpracování)

Z předchozí otázky víme, že 73% tázaných účastníků zde má svého oblíbeného vinaře. Graf 5.9 analyzuje oblíbenost jednotlivých vinařů v obci. Nejčastější odpovědí a tudíž nejoblíbenějším vinařem či vinařstvím je Mádl Váš vinař (**22%**). Jedná se o jedno

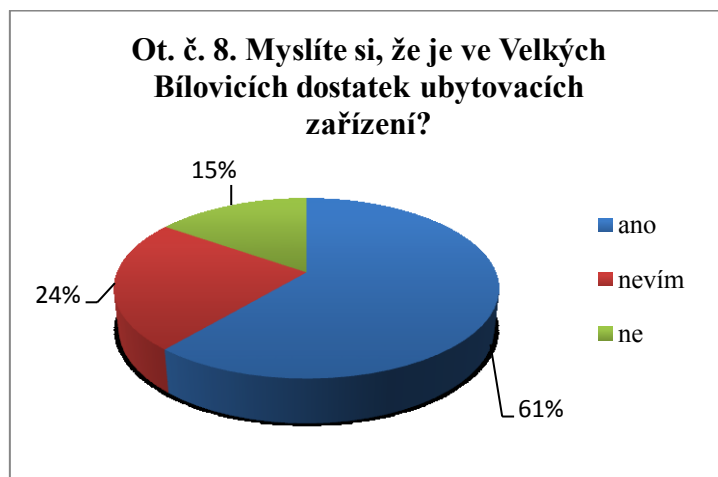
z nejznámějších vinařství ve Velkých Bílovicích. Jeho víno a vinařství je známo z českého filmu Bobule. Druhou nejčastější odpovědí bylo Rodinné vinařství Sedlák. Toto vinařství není tak známé jako Mádl, ale zájemce si získává díky svému vynikajícímu a kvalitnímu vínu. Také Vladimír Tetur a Vinařství Petr Skoupil, a.s. patří mezi oblíbené vinaře, kteří se řadí mezi větší vinařství ve Velkých Bílovicích. Svou oblibu si ve městě získávají nejenom velká vinařství, ale čím dál více se do podvědomí lidí dostávají menší vinařství. V takových vinařstvích panuje rodinná atmosféra, vstřícnost a sklepy jsou převážně malé a útulné. Mezi oblíbená malá vinařství, která respondenti uváděli ve svých odpovědích, patří Malý vinař (5%), Vinařství Nestarec (3%), Svatopluk Sem (3%), Karel Kachyňa (3%) a Vinařství Dalibor Osička (3%). K ostatním vinařstvím, která se stala oblíbenými u účastníků akce, patří zejména Sing Wine, Habánské sklepy, Osička Petr, Rodinné vinařství Hrabal, Vinařství Pavel Lebloch nebo Rodinné vinařství Zemánkovi. Z analýzy vyplývá, že stále více malých vinařství si získává oblibu u návštěvníků, ať už díky dobrému vínu, či přátelské atmosféře.

Graf 5.9 Odpovědi respondentů na otázku č. 7 (vlastní zpracování)

Na otázku číslo 8 nejvíce respondentů odpovídalo kladně. Celkem **61%** si tudíž myslí, že město poskytuje dostatek ubytovacích zařízení. V porovnání s předchozími léty se situace stále vylepšuje, ve městě vznikají nové a nové penziony a lidé mají stále více ubytovacích možností a mohou si zvolit podle vlastních kritérií. Na druhou stranu, pokud ve městě probíhá akce jako je „Ze sklepa do sklepa“, je mnohem obtížnější sehnat ubytování při tak velké

navštěvnosti. **15%** dotazovaných proto uvedlo, že město má nedostatek ubytovacích jednotek. Možnost „nevím“ zvolilo celkem **24%** respondentů. Většina z nich nemá přehled o počtu poskytovaného ubytování ve městě, jelikož odtud nepochází.

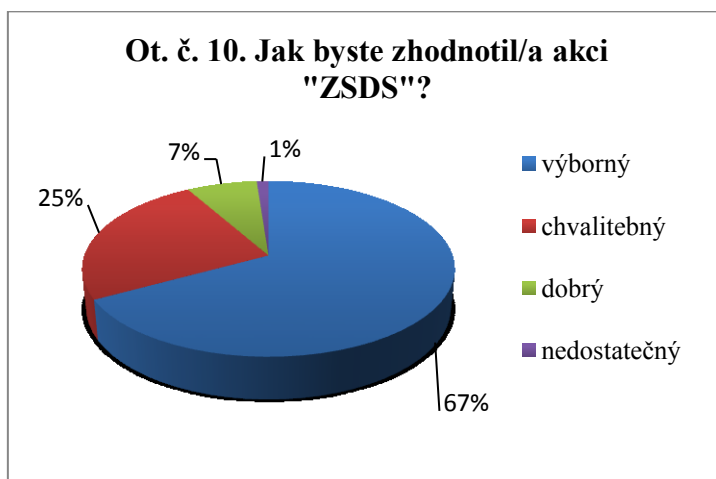
Graf 5.10 Odpovědi respondentů na otázku č. 8 (vlastní zpracování)

21% dotazovaných nemá zájem, aby se ve městě konaly podobné akce, jako je „Ze sklepa do sklepa“. **79%** oslovených si naopak přeje, aby zde bylo pořádáno více akcí podobných této. Spolek velkobílovických vinařů se proto snaží vyhovět těmto přáním a zavádět nové a nové vinařské akce. V letních měsících se tu koná akce „Za vinařem do Velkých Bílovic“, kdy je každý týden otevřeno pár sklepů a lidé je mohou navštěvovat a degustovat víno. Tato akce je určitě přínosná nejen pro město, ale i pro účastníky, jelikož mohou spojit putování po sklepech s příjemnou dovolenou na jižní Moravě. Věřím, že podobných akcí bude v následujících letech přibývat.

Graf 5.11 Odpovědi respondentů na otázku č. 9 (vlastní zpracování)

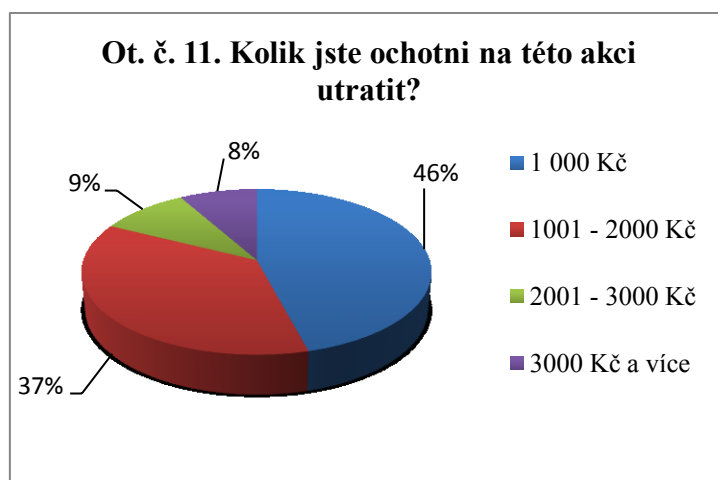
Graf 5.12 analyzuje hodnocení akce „ZSDS“. Z grafu je patrné, že více než polovina tázaných respondentů (67%) je s akcí více než spokojeno. Další možností, která byla respondentům nabídnuta, byla odpověď „chvalitebný“. Takto odpovědělo 25% tázaných. V dotazníku se vyskytly i možnosti, kdy lidé považovali tuto akci pouze za dobrou a 1% dokonce nebylo vůbec s akcí spokojeno. Z toho vyplývá, že akce dosahuje vysoké kvality, ale je stále ještě co zlepšovat. Jak organizátoři, tak vinaři by měli vyjít vstříc přáním účastníků, poskytovat stále více kvalitnějších služeb apod.

Graf 5.12 Odpovědi respondentů na otázku č. 10 (vlastní zpracování)

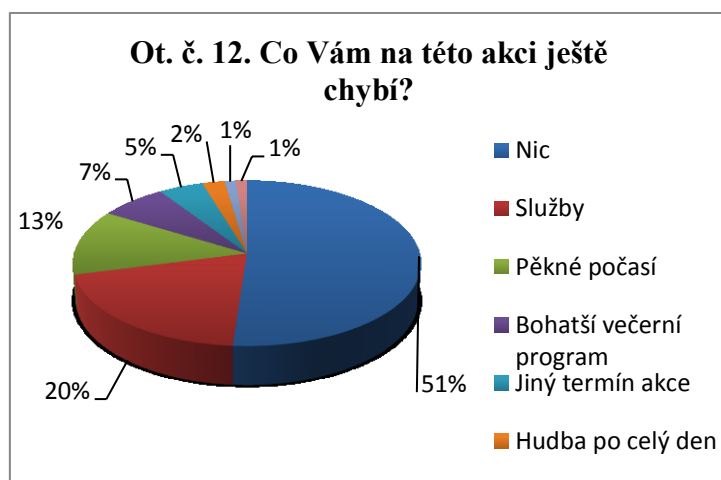
Na grafu 5.13 lze vidět, kolik jsou účastníci ochotni utratit peněz. Nejvíce respondentů (46%) uvedlo částku 1000 korun, což zahrnuje pouze cenu vstupenky na akci. Vstupenka však zahrnuje i 6 poukazů v hodnotě 600 korun, za které si účastníci mohou zakoupit víno, které jim chutná. 37% dotazovaných je ochotno utratit částku do dvou tisíc korun, 9% od 2000 Kč až do 3000 Kč a 8% se nebrání útratě nad 3 tisíce korun. Z grafu je patrné, že téměř polovina lidí si koupí jenom vstupenku a dále již neutrácí, avšak více než polovina tázaných po uzavření sklepů pokračuje ve večerní degustaci v místním stanu nebo zavítá do hospody či baru. Během dne také využívají služeb občerstvovacích stánků, za které musí zaplatit.

Graf 5.13 Odpovědi respondentů na otázku č. 11 (vlastní zpracování)

V poslední otázce se autorka respondentů dotazovala, co jim na akci „Ze sklepa do sklepa“ ještě chybí. Graf 5.14 ukazuje, že **51%** je s akcí naprosto spokojeno a nic jim nechybí. Skoro polovina dotazovaných by však akci ještě něčím doplnila. **20%** respondentů uvedlo, že je zde potřeba více služeb, například více stánků s bohatším občerstvením, lepší organizace autobusových linek, více toalet, větší výběr jídla ve sklepech a zlepšení organizace při večerní degustaci ve stanu. Dále požadovali více míst k posezení ve stanu, některým zde chybí i dětský koutek, kam by rodiče mohli odložit své ratolesti během putování po sklepech. **13%** dotazovaných si přeje lepší a teplejší počasí. Respondenti v dotaznících také uváděli bohatší večerní program, přesun akce na jiný termín. Přáli by si akci přesunout spíše na pozdější termín, kdy je teplejší počasí. **2%** si na akci přeje hudbu, která by je provázela po celodenním putování, **1%** by požadovalo nějakého hosta, osobnost při večerní degustaci ve stanu na náměstí. **1%** dotazovaných neví, jestli jim na této akci něco chybí. Z dotazníku vyplývá, že akce je na velice dobré úrovni, ale stále je co zlepšovat. Organizátoři by se měli zaměřit na organizaci degustace ve stanu, zajistit více stánků s občerstvením a promyslet termín akce.

Graf 5.14 Odpovědi respondentů na otázku č. 12 (vlastní zpracování)

5.7 Návrhy a opatření

Aby se ve městě cestovní ruch neustále vyvíjel, naskýtá se zde několik možností na zdokonalení. Prvním návrhem neboli opatřením je zavedení dalších akcí podobných „Ze sklepa do sklepa“. Již v dotazníkovém šetření by tuto možnost řada respondentů uvítala. Vinařská turistika se totiž v poslední době stává čím dál více populárnější a zájem o ni v této oblasti neuvěřitelně roste. Dle autorčina názoru by realizace další takové akce byla pro město velkým přínosem.

Co se akce „Ze sklepa do sklepa“ týče, bylo by vhodnějším řešením ji pořádat v pozdějším termínu, kdy se venkovní teplota vzduchu pohybuje okolo příjemných 20°C. Akce tak přiláká mnohem více návštěvníků, lidé mohou více času trávit venku a vychutnávat si víno na čerstvém vzduchu. Tuto akci by bylo možné skloubit i s výlety na kole a samotné putování po sklepech by se tak stalo příjemnějším.

Také propagace menších vinařských akcí by se měla zdokonalit. Akce „Ze sklepa do sklepa“ a „Za vinařem do Velkých Bílovic“ jsou propagovány nejrozličnějšími způsoby, například reklamou v rádiích a médiích, na billboardech a sociálních sítích. Z toho důvodu je navštěvuje velké množství zájemců. Proto i menší akce, jako je Výstava vín, by měly být propagovány stejným způsobem, aby přilákaly větší počet účastníků a cestovní ruch tak byl více rozvíjen.

Jelikož má vinařství ve městě značný vliv na cestovní ruch a stává se stále známějším, byla by vhodná spolupráce s cestovními kancelářemi. Ty by klientům nabízely balíčky služeb, které by zahrnovaly ubytovací a stravovací služby ve městě. Součástí by byla degustace vín u

místních vinařů. Balíček služeb by zahrnoval i cyklistické výlety realizované po Naučně-poznávací stezce vedoucí Velkými Bílovicemi nebo po Moravských vinných stezkách. Klienti by také mohli zavítat i do okolí, například do Lednicko-valtického areálu s možností prohlídky zámku, místních památek a zahrad. Tato nabídka by určitě zaujala spoustu zákazníků.

Pokud by město spolupracovalo s cestovními kanceláři a zájem o takovou nabídku by stále rostl, bylo by nutné ve městě navýšit kapacitu ubytování, aby účastníci nemuseli vyhledávat hotely a penziony v okolních obcích. Již z dotazníkového šetření vyplývá, že město při konání velkých akcí neposkytuje dostatek ubytovacích zařízení. V současné době se však tato situace zlepšila a přibylo pár penzionů. Pokud se zde budou konat akce podobné „ZSDS“ a město by zahájilo spolupráci s cestovní kanceláří, bude nezbytné zabývat se realizací a výstavbou budovy poskytující nejen ubytovací, ale i stravovací zařízení.

6. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda má vinařství vliv na cestovní ruch města Velké Bílovice a navrhnout nějaká opatření a návrhy, které by přispěly k dalšímu rozvoji nejen vinařského, ale i všeobecného cestovního ruchu města. Dle autorčina názoru se cíl práce podařilo naplnit.

Vinařství ve Velkých Bílovicích má svou dlouholetou tradici, je výsledkem jak historických událostí a přírodních okolností, tak i mnohaletým vývojem. Je zřejmé, že vinařství má bezprostřední vliv na rozvoj zdejšího cestovního ruchu. Tento vliv i nadále narůstá. Vyplývá to nejen z dotazníkového šetření, ale i z velkého množství vinařských akcí, které se zde každoročně konají. Díky nim si město získává stále více turistů, kteří tyto akce navštěvují. Akce spojené s vinařstvím a vínem je však nutné vést ke stále větší dokonalosti, je zapotřebí zlepšovat jejich služby a především propagaci.

V současnosti má vinařství značný vliv na život a ekonomický podíl na životní úrovni místního obyvatelstva. Téměř každá domácnost zde vlastní alespoň malou část vinohradu, který obdělávají. Vinohradnictví hraje v této obci významnou hospodářskou, kulturní a společenskou roli. I z tohoto důvodu bylo město vyhlášeno největší vinařskou obcí v České republice. Je důležité, aby se tyto tradice a zvyky přenášely z generace na generaci.

I když se ve městě každoročně koná mnoho vinařských akcí, není to to jediné, co turisty do největší vinařské obce láká. V současnosti Velkými Bílovicemi vedou vinařské i naučně-poznávací stezky, které do těchto míst přivádí především milovníky cykloturistiky. Projížďka krajinou plnou vinohradů a vinných sklepů se zdá být tím nejlepším pro odpočinek, odbourání stresu a načerpání nových sil. Je proto nutné zabývat se rozvíjením i tohoto druhu turistiky.

Autorka věří, že vinařský cestovní ruch se ve Velkých Bílovicích bude neustále vyvíjet. Město spolu s velkobílovickými vinaři a spolky se budou i nadále snažit tento druh cestovního ruchu rozvíjet a propagovat jednotlivé vinařské akce, aby dosáhli toho, že se Velké Bílovice stanou mezinárodně uznávanou turistickou lokalitou.

Při zpracování této práce byla autorka obohacena o nové poznatky, které souvisí s městem Velké Bílovice, jeho historií a vývojem. Z analýzy vinařské akce „Ze sklepa do sklepa“ bylo zjištěno mnoho zajímavých faktů, autorka se díky této práci dostala do kontaktu

s místními vinaři a poznávala jejich vinařství, což by za běžných okolností nebylo příliš pravděpodobné.

Seznam použité literatury

Knihy

- [1] ČERTÍK, Miroslav a Věra FIŠEROVÁ. *Volný čas, životní styl a cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola hotelová v Praze 8, 2009. ISBN 978-80-86578-93-4.
- [2] DOLEŽAL, Petr. *Lexikon moravského vinařství díl I*. Nový Bydžov: Petr + Iva, 2001. ISBN 80-90-2748-2-X
- [3] DROBNÁ, Daniela et al. *Cestovní ruch: pro střední školy a pro veřejnost*. 2. upravené vyd. Praha: Fortuna, 2010. ISBN 978-80-7373-079-6.
- [4] HALL, Colin Michael a Liz SHARPLES. *Wine Tourism Around the World*. Elsevier Butterworth – Heinemann, Burlington, 2003. ISBN 0-7506-5466-X
- [5] HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch pro odborné školy a vysoké školy*. 1. Vyd. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-948-3.
- [6] INDROVÁ, Jarmila et al. *Cestovní ruch (základy)*. 2. přeprac. vyd. Praha: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1569-4.
- [7] JANOTOVÁ, Markéta et al. *Venkovský cestovní ruch: příležitost pro nové podnikání*. 1. vyd. Klatovy: Úhlava, 2011. ISBN 978-80-903851-7-7.
- [8] KRAUS, Vilém. *Vinitorium historicum*. Praha: Radix, 2009. ISBN 978-80-86031-87-3.
- [9] KRAUS, Vilém et al. *Réva a víno v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Praha: RADIX spol. s r.o., 1999. ISBN 80-86031-23-3.
- [10] MALÁ, Vlasta. *Cestovní ruch (vybrané kapitoly)*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. ISBN 80-7079-443-7.
- [11] MANIŠOVÁ, Zdeňka et al. *O rodné obci dávné i současné: Čejkovice, Velké Bílovice, Kobylí*. 1. vyd. Dolní Bojanovice: LELKA, 2003. ISBN 80-239-2572-5.
- [12] MĚŘÍNSKÝ, Zdeněk et al. *Velké Bílovice: dějiny jihomoravské obce*. 1. vyd. Brno: Muzej. a vlastivědná společnost, 1995. ISBN 80-85048-60-4.
- [13] RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch: Soubor studijních materiálů*. 3. vyd. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2009. ISBN 978-80-7418-028-6.
- [14] STÁVEK, Jan. *Velkopavlovická vinařská podoblast: průvodce*. 1. Vyd. Praha: RADIX spol. s r. o., 2008. ISBN 978-80-86031-76-7.
- [15] STEVENSON, Tom. *Světová encyklopedie vína*. 2. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. ISBN 80-242-0222-0.
- [16] VYSTOUPIL, Jiří et al. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4167-6.
- [17] ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-880-2.

[18] Interní statistiky MěÚ Velké Bílovice

Elektronické zdroje

- [19] ANTIKA. *Římské zemědělství* [online]. © 2004 [cit. 2013-01-23]. Dostupné z: <http://antika.avonet.cz/article.php?ID=1498>
- [20] CZECH TOURISM. *Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku* [online]. © 2005-2013 [cit. 2012-12-11]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>
- [21] CZECH TOURISM. *Informace o Czech Tourism* [online]. © 2005-2013 [cit. 2012-12-11]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/informace-o-czechtourism/>
- [22] ECEAT. *O ECEAT podrobně* [online]. © 2008 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.eceat.cz/>
- [23] IBRNO. *Slavnosti Zarážení hory zvou na zamykání vinic, víno, zpěv a humor* [online]. © 2013 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.ibrno.cz/vivat-vinum/49533-slavnosti-zarazeni-hory-zvou-na-zamykani-vinic-vino-zpev-a-humor.html>
- [24] JIŽNÍ MORAVA. *Farní kostel Narození Panny Marie ve Velkých Bílovicích* [online]. © 2010 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.jizni-morava.cz/?tpl=42&typ=1&id=1173>
- [25] PROJEKT PVM s.r.o. *Využití kulturních a přírodních památek pro cestovní ruch* [online]. [cit. 2012-12-11]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/473a8dbe-5c92-4eef-818e-0252a54c8200/GetFile2.pdf>
- [26] MORAVIAVITIS. *Vinařské podoblasti oblasti Morava* [online]. © 2004-2011 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.moraviavitis.cz/index.php?UrlQuery=0&value2=oblast-morava#mikulovska>
- [27] MORAVIAVITIS. *Víno ve statistikách – Spotřeba vína na osobu v ČR* [online]. © 2004-2011 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.moraviavitis.cz/index.php?UrlQuery=42#Spotřeba vína na osobu v ČR>
- [28] NAŠE SKLEPY. *Vinařské oblasti – velkopavlovická vinařská podoblast* [online]. © 2011 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.nasesklepy.cz/o-vinu/vinarske-oblasti/vinarska-oblast-morava/velkopavlovicka-vinarska-podoblast>
- [29] NAŠE SKLEPY. *Vinařské oblasti – znojemská vinařská podoblast* [online]. © 2011 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.nasesklepy.cz/o-vinu/vinarske-oblasti/vinarska-oblast-morava/znojemska-vinarska-podoblast>
- [30] STEZKY. *Moravské vinařské stezky* [online]. © 2000 – 2012 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://www.stezky.cz/uvod.aspx>

- [31] STLOUKAL. *Odrůdová skladby vinic v oblasti Čechy a Morava* [online]. [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.stloukal.net/>
- [32] SVAZ VENKOVSKÉ TURISTIKY. *Poslání svazu* [online]. [cit. 2012-12-17]. Dostupné z: <http://svazvt.cz/>
- [33] TURISTIKA. *Vinařská NEJ – Největší vinařská obec v ČR* [online]. © 2007-2013 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/vylety/vinarska-nej-nejvetsi-vinarska-obec-v-cr>
- [34] MENDELOVA UNIVERZITA. *Ústav tvorby a ochrany krajiny. Venkovský cestovní ruch* [online]. [cit. 2012-12-17]. Dostupné z: <http://www.utok.cz/node/148>
- [35] VELKÉ BÍLOVICE. *Kodex spolku* [online]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://velkebilovice.com/cs/ostatni/kodex-spolku>
- [36] VELKÉ BÍLOVICE. *Svatomartinská slavnost na Púrynkách* [online]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://velkebilovice.com/cs/aktuality-a-akce/112-svatomartinska-slavnost-na-purynkach>
- [37] VELKÉ BÍLOVICE. *Za vinařem do Velkých Bílovic* [online]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://velkebilovice.com/cs/aktuality-a-akce/144-za-vinarem-do-velkych-bilovic-od-2542013>
- [38] VELKÉ BÍLOVICE. *Dějiny Velkých Bílovic* [online]. © 2009 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://www.velkebilovice.cz/mesto/historie/dejiny-velkych-bilovic/_zobraz=dejiny-velkych-bilovic
- [39] VELKÉ BÍLOVICE. *Historie vinařství a vinohradnictví* [online]. © 2009 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.velkebilovice.cz/vinarstvi/historie-vinarstvi-a-vinohradnictvi>
- [40] VELKÉ BÍLOVICE. *Naučně-poznávací stezka mezi vinicemi Velkých Bílovic* [online]. © 2009 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://www.velkebilovice.cz/turistika/vylety-na-kole>
- [41] VELKÉ BÍLOVICE. *Obecné údaje* [online]. © 2009 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.velkebilovice.cz/mesto/obecne-udaje>
- [42] VELKÉ BÍLOVICE. *Památky ve Velkých Bílovicích* [online]. © 2009 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.velkebilovice.cz/mesto/historie>
- [43] VELKÉ BÍLOVICE. *Slavnosti ve Velkých Bílovicích* [online]. © 2009 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.velkebilovice.cz/turistika/slavnosti-ve-velkych-bilovicich>
- [44] VELKOPAVLOVICKO. *Průvodce vinařskou oblastí* [online]. [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.velkopavlovicko.cz/oblast/oblast.py?ids=STR91&idobl=OBL77>

- [45] VINAŘSKÝ FOND. *Vinařský fond ČR* [online]. [cit. 2012-12-17]. Dostupné z: <http://www.vinarskyfond.cz/cz/hlavni-stranka>
- [46] VINAŘ U NÁS. *Historie vinařství – Původ vína* [online]. [cit. 2013-01-23]. Dostupné z: <http://vinar.unas.cz/historie.html>
- [47] VINNÝ SKLEP. *Moravské vinařské stezky* [online]. [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://www.vinny-sklep.com/okoli/cyklostezky.htm>
- [48] VINOPARK. *Mikulovská podoblast* [online]. © 2007 – 2010 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.vinopark.cz/slovník/slovo/mikulovska-podoblast/>
- [49] VÍNO-RÁDCE. *Vinařské oblasti* [online]. © 2013 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://vino-radce.cz/vinarske-oblasti/>
- [50] WINE OF CZECH REPUBLIC. *Vinařská oblast Morava* [online]. © 2005-2009 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.wineofczechrepublic.cz/2-1-vinarska-oblast-morava-cz.html>
- [51] WINE OF CZECH REPUBLIC. *Mikulovská vinařská podoblast* [online]. © 2005-2009 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.wineofczechrepublic.cz/2-1-2-podoblast-mikulovska-cz.html>
- [52] WINE OF CZECH REPUBLIC. *Slovácká vinařská podoblast* [online]. © 2005-2009 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.wineofczechrepublic.cz/2-1-4-podoblast-slovacka-cz.html>
- [53] WINE OF CZECH REPUBLIC. *Velkopavlovická vinařská podoblast* [online]. © 2005-2009 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.wineofczechrepublic.cz/2-1-3-podoblast-velkopavlovicka-cz.html>
- [54] WINE OF CZECH REPUBLIC. *Znojemská vinařská podoblast* [online]. © 2005-2009 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.wineofczechrepublic.cz/2-1-1-podoblast-znojemska-cz.html>
- [55] WORLD TRAVEL AND TOURISM COUNCIL. *Travel and Tourism – Economic impact 2013* [online]. © 2013 [cit. 2012-12-14]. Dostupné z: http://www.wttc.org/site_media/uploads/downloads/world2013_1.pdf
- [56] WORLD-TOURISM. *Světová obchodní organizace – destinace cestovního ruchu* [online]. [cit. 2012-12-11]. Dostupné z: www.world-tourism.org

Seznam zkratek

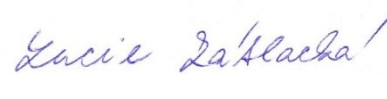
A.T.I.S.	Asociace turistických informačních středisek
CR	Cestovní ruch
ČR	Česká republika
EAGGF	Evropský orientační a záruční fond pro zemědělství
ECEAT CZ	Evropské centrum pro eko-agro turistiku Česká republika
EU	Evropská unie
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
LEA	Liga ekologických alternativ
MěÚ	Městský úřad
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
PRO-BIO	Svaz ekologických zemědělců ČR
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
WTO	Světová organizace cestovního ruchu
WTTC	Světová rada cestování a cestovního ruchu
ZSDS	Ze sklepa do sklepa

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ве́доміі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Uherském Hradišti dne .....

Lucie Záblická

Adresa trvalého pobytu studenta:

Bílovenská 364

Moravský Žižkov 691 01

Seznam obrázků

Obr. 3.1 Hrubý domácí produkt odvětví cestovního ruchu v mld. dolarů

Obr. 4.1 Nařízení Karla IV. o zakládání vinic – 1358

Obr. 4.2 Moravské vinařské podoblasti dnes

Obr. 4.3 Moravské vinařské stezky

Obr. 4.4 Sklepní trať Belegřady

Obr. 5.1 Znak a prapor města Velké Bílovice

Obr. 5.2 Kaplička na Hradištku

Obr. 5.3 Farní kostel Narození Panny Marie

Seznam grafů

Graf 4.1 Odrůdová skladba Velkopavlovické podoblasti v ha

Graf 5.1 Návštěvnost v jednotlivých letech

Graf 5.2 Vývoj ceny vstupného

Graf 5.3 Odpovědi respondentů na otázku č. 1

Graf 5.4 Odpovědi respondentů na otázku č. 2

Graf 5.5 Odpovědi respondentů na otázku č. 3

Graf 5.6 Odpovědi respondentů na otázku č. 4

Graf 5.7 Odpovědi respondentů na otázku č. 5

Graf 5.8 Odpovědi respondentů na otázku č. 6

Graf 5.9 Odpovědi respondentů na otázku č. 7

Graf 5.10 Odpovědi respondentů na otázku č. 8

Graf 5.11 Odpovědi respondentů na otázku č. 9

Graf 5.12 Odpovědi respondentů na otázku č. 10

Graf 5.13 Odpovědi respondentů na otázku č. 11

Graf 5.14 Odpovědi respondentů na otázku č. 12

Seznam tabulek

Tabulka 3.1 Tradiční formy cestovního ruchu

Seznam příloh

Příloha č. 1 Dotazník

Příloha č. 2 Pohlednice Ze sklepa do sklepa 2013

Příloha č. 3 Počet pěstitelů jednotlivých podoblastí

Přílohy

Příloha č. 1 Dotazník

DOTAZNÍK

Dobrý den,

touto cestou bych Vás chtěla požádat o vyplnění tohoto dotazníku. Dotazník je zcela anonymní a výsledky poslouží k vypracování praktické části mé bakalářské práce. Dotazník je určen pro všechny, kteří někdy navštívili akci Ze sklepa do sklepa. Děkuji za spolupráci.

1. Jaká je Vaše ekonomická aktivita?

Student

Zaměstnaný

Nezaměstnaný

Důchodce

2. Odkud pocházíte?

Čechy

Morava

Slovensko

Jiné

3. Navštívil/a jste již někdy město Velké Bílovice?

Ano

Ne

4. Odkud jste se o akci ZSDS (Ze sklepa do sklepa) dozvěděl/a?

Bydlím ve vinařské lokalitě

Příbuzní/známí

Internet

Tisk

Televize

Jiné

5. Myslíte si, že vinařství má vliv na rozvoj cestovního ruchu ve Velkých Bílovicích?

Ano

Nevím

Ne

6. Máte zde již svého oblíbeného vinaře?

Ano

Ne

7. Pokud jste v minulé otázce odpověděl/a ano, kterého?

Vlastní odpověď

8. Myslíte si, že je ve Velkých Bílovicích dostatek ubytovacích zařízení?

Ano

Nevím

Ne

9. Uvítali byste zde více takových akcí, jako je ZSDS?

Ano

Ne

10. Jak byste zhodnotil/a akci ZSDS?

Výborný   Chvalitebný   Dobrý   Dostatečný   Nedostatečný

11. Kolik jste ochotni na této akci utratit?

1000 Kč   1001 – 2000 Kč   2001 – 3000 Kč   3001 Kč a více

12. Co Vám na této akci ještě chybí?

Vlastní odpověď

13. Jaké je Vaše pohlaví?

Muž   Žena

14. Jaký je Váš věk?

18 – 25 let   26 – 35 let   36 – 45 let   46 – 55 let   55 let a více

ze sklepa do sklepa

největší
PUTOVÁNÍ PO SKLEPECH V ČR
OTEVŘENO 50 SKLEPŮ

VSTUPNÉ 1000 Kč Zahrnuje

- vstupenku v hodnotě 400 Kč, volnou degustaci,
kupony na nákup vína v hodnotě 6 x 100 Kč
- degustační skleničku, tašku na skleničku, orientační mapku,
katalog vinařství, vinné autobusy
- denní a večerní program

 www.velkebilovice.com

Příloha č. 3 Počet pěstitelů jednotlivých podoblastí (2004)

